

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет економіки та управління
Кафедра економічної теорії

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Економічна аналітика
051 Економіка

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
на тему «Аналітичне обґрунтування ефективності інвестиційних проєктів»
здобувача Алексєєва Сергія Сергійовича _____
(підпис)

Науковий керівник: к.е.н., доцент Верба Д. В.

(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: д.е.н, професор Кириленко В. І.

(підпис)

Київ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет економіки та управління

Кафедра Економічної теорії

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

051 Економіка
Економічна аналітика

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
Доц., к.е.н, Галабурда М.К.

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Проф., д.е.н., Кириленко В.І.

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
здобувачу вищої освіти **Алексєєву Сергію Сергійовичу**

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Аналітичне обґрунтування ефективності інвестиційних проєктів»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " _____ " _____ 20__ р. № _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах «ГО «Світимо»»

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Розділ 2	МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА МОЖЛИВОСТІ ГРАНТОВОГО ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ

	ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЇХ РОДИНАМ
Розділ 3	ОБҐРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЇХ РОДИНАМ

Об'єкт дослідження:	Проектна інвестиційна діяльність, дослідження спрямоване необхідності грантового фінансування післявоєнної відбудови України зокрема у сфері психологічної допомоги військовим та їх родинам
Предмет дослідження:	Аналіз та оцінка методів та інструментів, які використовуються для обґрунтування ефективності інвестиційних проектів. Огляд основних підходів до оцінки ефективності інвестиційних проектів.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Проведення комплексного дослідження та аналізу з метою обґрунтування важливості та переваг створення такого проекту. Дослідження та аналіз механізмів, які дозволяють забезпечити фінансову підтримку проектів з психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам за допомогою грантового фінансування.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	У розділі передбачається дослідження та розкриття основних теоретико-методичних основ проектної інвестиційної діяльності. Необхідно розкрити сутність поняття інвестиційна діяльність підприємства, дослідити показники інвестиційної привабливості проектів. Дослідити поняття проектного аналізу та його особливості.
-------------	---

У розділі 2	Проаналізувати світовий досвід використання грантових коштів для Розвитку проектів у сфері послуг. Проаналізувати грантову діяльність, її особливості та Можливості в Україні. Визначити основні сфери застосування, можливості та обмеження Грантового фінансування проектів у процесі післявоєнної відбудови України
-------------	--

У розділі 3	У третьому розділі необхідно дослідити та обґрунтувати економічну та соціальну доцільність створення проекту з надання психологічної допомоги Військовослужбовцям та їх родинам. Створення моделі самофінансування проекту. Дослідження показників ефективності моделі самофінансування.
-------------	--

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«_____» _____ 20__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«_____» _____ 20__ р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 68 сторінок, 3 таблиці, 10 рисунків, список використаних джерел з 30 найменувань.

«Аналітичне обґрунтування ефективності інвестиційних проєктів»

Об'єктом дослідження є проектна інвестиційна діяльність, дослідження спрямоване на необхідності грантового фінансування післявоєнної відбудови України зокрема у сфері психологічної допомоги військовим та їх родинам.

Предметом дослідження є аналіз та оцінка методів та інструментів, які використовуються для обґрунтування ефективності інвестиційних проєктів. Огляд основних підходів до оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Дослідження важливості надання безкоштовної психологічної допомоги військовим та їх родинам.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи є проведення комплексного дослідження та аналізу з метою обґрунтування важливості та переваг створення такого проєкту. Дослідження та аналіз механізмів, які дозволяють забезпечити фінансову підтримку проєктів з психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам за допомогою грантового фінансування.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- Вивчення сутності, принципів та особливостей проектної інвестиційної діяльності. Аналіз теоретичних підходів до розуміння проєктів, інвестицій та їх взаємозв'язку.

- Розгляд методологічних аспектів проектної інвестиційної діяльності. Дослідження основних методів та підходів до оцінки ефективності інвестиційних проєктів, врахування ризиків та визначення оптимальних стратегій реалізації проєктів.

- Аналіз фінансових аспектів проектної інвестиційної діяльності. Вивчення фінансових інструментів, методів фінансування проєктів, врахування фінансових ризиків та оцінка доцільності інвестицій.

- Економічний аналіз і оцінка витрат, пов'язаних зі створенням та функціонуванням проєкту психологічної допомоги. Врахування фінансових аспектів, таких як необхідність залучення додаткових ресурсів та потенційні економічні вигоди від імплементації проєкту.

- Соціальний аналіз і оцінка соціального впливу проєкту. Вивчення позитивних ефектів на соціальне середовище, психологічний стан військовослужбовців та їх родин, а також сприяння соціальній інтеграції та підтримці цільової групи.

- Розробка рекомендацій щодо створення та реалізації проєкту психологічної допомоги. Врахування отриманих дослідницьких результатів для розробки концепції, цілей, завдань та ресурсів проєкту, а також розробка плану його імплементації.

Практичне значення отриманих результатів. За отриманими результатами дослідження буде з'ясовано доцільність витрачання коштів через грантове фінансування на створення проєкту з надання безкоштовної психологічної допомоги військовим та їх родинам.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи 2023.

Рік захисту роботи 2023.

Ключові слова: проєкт, грант, психологічна допомога, військовослужбовець, оцінка, аналіз

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача навчально-наукового інституту /факультету
освітньо-професійної програми «Економічна аналітика»

Алексеев С.С.

(прізвище, ініціали)

на тему **Аналітичний інструментарій обґрунтування ефективності
інвестиційних проектів**

1. Актуальність теми: Грантове фінансування в умовах війни перетворилось на провідне джерело ресурсів для вирішення соціальних завдань суспільства. Відповідно, аналітичне забезпечення адаптації соціально значущих проектів до умов використання грантового фінансування набуває виняткового значення як на поточний (воєнний) період, так і на часи повоєнного відновлення.
2. Позитивні риси кваліфікаційної роботи: Коректне теоретичне обґрунтування критеріїв для оцінки суспільно-економічної ефективності соціально значущих проектів, врахування як безпосередніх (передбачених програмою діяльності) вигід для цільової аудиторії, так і побічних (формування запасу знань та навичок, що полегшують взаємодію з міжнародними донорськими організаціями) суспільно значущих результатів проекту.
3. Наявність самостійних розробок автора: Прорахунок витратної та доходної частини проекту. Автор використовує підхід обґрунтування витрат створюваною цінністю для цільової аудиторії, що обумовлює концентрацію фінансових можливостей проекту на досягненні критично важливих характеристик ресурсного забезпечення.
4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: Автор підпорядковує аналітичне забезпечення проекту критично важливому принципу відбору до участі в міжнародних донорських програмах: аналітика обґрунтовує перехід в процесі реалізації проекту від донорського фінансування на самофінансування. Відповідно, обґрунтовується відповідність проекту критерію «здатність до самовідтворення діяльності після завершення донорського фінансування», що формує вагому перевагу у конкуренції за кошти донорів.
5. Наявність недоліків: Не виділені (не обраховано) переваги використання донорського фінансування та не показано варіанти розподілу фінансового навантаження між учасниками проекту – варіанти повного, чи часткового фінансування за рахунок залучення донорських коштів. Не використано можливості сценарного планування для оцінювання очікуваних соціальних наслідків та фінансових результатів реалізації проекту.
6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: За структурою і змістом відповідає вимогам до кваліфікаційних робіт бакалаврського рівня і може бути допущена до захисту з попередньою оцінкою письмової частини 58 балів.

Науковий керівник _____

(посада, учене звання, науковий ступінь)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

“ ____ ” _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.	7
1.1 Сутність та особливості інвестиційної діяльності. Проектний аналіз. ..	7
1.2. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів в сфері надання послуг.	14
РОЗДІЛ 2 МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА МОЖЛИВОСТІ ГРАНТОВОГО ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЇХ РОДИНАМ.	25
2.1. Світовий досвід використання грантових коштів для розвитку проектів у сфері послуг.	25
2.2 Грантова діяльність, її особливості та можливості в Україні.	31
2.3. Сфера застосування, можливості та обмеження грантового фінансування проектів у процесі після воєнної відбудови України.	36
РОЗДІЛ 3 ОБГРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЇХ РОДИНАМ.	43
3.1. Показники соціальної ефективності створення проекту	43
3.2. Модель самофінансування проекту.	55
Висновки.	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.	66

ВСТУП

Актуальність дослідження. Актуальність роботи полягає в нагальності проблеми психологічного благополуччя та підтримки військовослужбовців та їх родин. Збройні сили України зазнають значного навантаження, вони стикаються зі стресом, травмами та іншими психологічними проблемами під час військових дій. Безпека та ефективність військових операцій в значній мірі залежать від психологічного стану солдатів. Крім того, родини військовослужбовців також потребують підтримки і допомоги, оскільки вони часто відчують емоційне навантаження та стрес, пов'язані з відсутністю близьких осіб, небезпекою, та іншими складнощами.

Грантове фінансування є одним з потенційних механізмів залучення ресурсів для реалізації проектів з психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам. Ця робота досліджує міжнародний досвід використання грантових проектів у сфері надання психологічної допомоги та аналізує можливості та обмеження грантового фінансування в Україні.

Грантовий фінансування відкриває можливості для залучення додаткових ресурсів зі зовнішніх джерел, таких як міжнародні організації, благодійні фонди та урядові програми. Це дозволяє розширити фінансові можливості організацій, що займаються психологічною допомогою військовослужбовцям та їх родинам, і забезпечити стабільність фінансування їх проектів.

Крім того, грантове фінансування сприяє підвищенню прозорості та ефективності використання коштів, оскільки зазвичай вимагається детальне обґрунтування проекту, моніторингу та звітності про досягнуті результати. Це сприяє підвищенню відповідальності організацій та покращенню якості наданих послуг.

Обґрунтування економічної доцільності створення проекту психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам є важливим кроком для залучення фінансових ресурсів та розробки стійкої фінансової стратегії. Це дозволяє

демонструвати потенційним спонсорам, урядовим органам і благодійним організаціям, що проект має позитивний вплив на соціально-економічний розвиток суспільства, а також раціонально використовує фінансові ресурси.

Аналіз економічної доцільності створення проекту включає оцінювання витрат і користі, а також оцінку потенційних позитивних впливів на суспільство, військовослужбовців та їх родини. Це охоплює такі аспекти, як зменшення витрат на лікування та реабілітацію психічних проблем, зниження втрат робочого часу та непродуктивності, покращення загального стану здоров'я та зниження ризику психологічних криз.

Показники соціальної доцільності створення проекту зосереджені на соціальних вигодах для військовослужбовців та їх родин. Це включає покращення якості життя, психологічну підтримку, доступ до професійної допомоги та ресурсів, підвищення самооцінки та самопочуття, а також забезпечення соціальної інтеграції та підтримки родин військовослужбовців.

Результати дослідження економічної та соціальної доцільності створення проекту психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам є важливими для прийняття обґрунтованих рішень щодо інвестування ресурсів у цю сферу. Вони надають науково обґрунтовані аргументи і докази ефективності таких проектів, сприяючи залученню фінансування від урядових органів, міжнародних організацій, благодійних фондів та інших зацікавлених сторін.

Мета випускної кваліфікаційної роботи. Метою роботи є проведення комплексного дослідження та аналізу з метою обґрунтування важливості та переваг створення такого проекту. Дослідження та аналіз механізмів, які дозволяють забезпечити фінансову підтримку проектів з психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам за допомогою грантового фінансування.

Для досягнення мети роботи поставлені такі завдання:

- Вивчення сутності, принципів та особливостей проектної інвестиційної діяльності. Аналіз теоретичних підходів до розуміння проектів, інвестицій та їх взаємозв'язку.
- Розгляд методологічних аспектів проектної інвестиційної діяльності. Дослідження основних методів та підходів до оцінки ефективності інвестиційних проектів, врахування ризиків та визначення оптимальних стратегій реалізації проектів.
- Аналіз фінансових аспектів проектної інвестиційної діяльності. Вивчення фінансових інструментів, методів фінансування проектів, врахування фінансових ризиків та оцінка доцільності інвестицій.
- Економічний аналіз і оцінка витрат, пов'язаних зі створенням та функціонуванням проекту психологічної допомоги. Врахування фінансових аспектів, таких як необхідність залучення додаткових ресурсів та потенційні економічні вигоди від імплементації проекту.
- Соціальний аналіз і оцінка соціального впливу проекту. Вивчення позитивних ефектів на соціальне середовище, психологічний стан військовослужбовців та їх родин, а також сприяння соціальній інтеграції та підтримці цільової групи.
- Розробка рекомендацій щодо створення та реалізації проекту психологічної допомоги. Врахування отриманих дослідницьких результатів для розробки концепції, цілей, завдань та ресурсів проекту, а також розробка плану його імплементації.
- Визначення економічної доцільності створення проекту психологічної допомоги. Оцінка витрат, пов'язаних з розробкою та забезпеченням ресурсами проекту, в порівнянні з очікуваними результатами. Врахування економічних факторів, таких як ефективність витрат, вплив на здоров'я та роботи військовослужбовців, зменшення соціальних витрат на подолання післявоєнних проблем.

– Визначення соціальної доцільності створення проекту психологічної допомоги. Вивчення соціальних потреб, пріоритетів та викликів, з якими стикаються військовослужбовці та їх родини. Оцінка впливу проекту на соціальну інтеграцію, покращення якості життя та психологічного стану цільової групи.

Об’єкт дослідження. Проектна інвестиційна діяльність, дослідження спрямоване необхідності грантового фінансування післявоєнної відбудови України зокрема у сфері психологічної допомоги військовим та їх родинам.

Предмет дослідження. Аналіз та оцінка методів та інструментів, які використовуються для обґрунтування ефективності інвестиційних проектів. Огляд основних підходів до оцінки ефективності інвестиційних проектів. Дослідження важливості надання безкоштовної психологічної допомоги військовим та їх родинам.

Значущість отриманих результатів. За отриманими результатами дослідження буде з’ясовано доцільність витрачання коштів через грантове фінансування на створення проекту з надання безкоштовної психологічної допомоги військовим та їх родинам.

Інформаційна база дослідження. Інтернет-джерела, наукові статті, монографії, підручники та методичні посібники, статистичні щорічники, дані міністерств України, опубліковані дані щодо збитків наданих військовою агресією.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

1.1 Сутність та особливості інвестиційної діяльності. Проектний аналіз.

Процес інвестування є досить важливим аспектом підприємницької діяльності та важливим фактором для розвитку економічного стану як особи яка інвестує, інвестиційного проекту у який інвестують та економічного стану держави цілком. Під терміном інвестування ми можемо розуміти наступне: «це певний процес вкладення грошових коштів, ресурсів або інших активів у різноманітні проекти, стартапи, компанії, активи, товари з метою отримання економічного та/або соціального результату у майбутньому».

Інвестиційна діяльність вимагає часткової відмови від отримання благ у теперішньому заради отримання більшої кількості благ у майбутньому. Тому важливо розглядати інвестиційну діяльність з урахуванням вартості часу для особистості. Окрім, загальної вартості грошей у часі, яка виражається розміром інфляції варто зауважити, що є додаткові параметри для вартості грошей. Так для молодих персон вартість самого часу буде менша, адже у них ще є в наявності більша частина свого життя і вони більш готові пожертвувати теперішніми благами заради їх більшої кількості у майбутньому. Зворотну ситуацію ми можемо спостерігати у людей старшого (похилого) віку. Вони розуміють, що вже не мають у своєму розпорядженні такий дорогоцінний, неповторний ресурс як час, тому діють більш обережно у своїх інвестиціях.

Закон України «Про інвестиційну діяльність»[1] за редакцією від 10.10.2022 дає наступне визначення поняттю інвестиційної діяльності: «Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо

реалізації інвестицій.» Якщо розглядати бачення різних науковців на цю тему, то можемо дійти висновку що в них не було спільної думки, так, наприклад, І. Должанський визначав інвестиційну діяльність як: «певні цінності, що вкладаються в ті чи інші проекти з метою приросту багатства в тому чи іншому вигляді, починаючи від матеріально-речового закінчуючи грошовим»[2]. І Бланк у навчальному курсі про інвестиційний менеджмент зазначав, що: «Інвестиційна діяльність це всі форми капіталу, що залучає підприємство для здійснення вкладень в об'єкти реального та фінансового інвестування.»[3]. Майорова Тетяна бачила по іншому інвестиційну діяльність та зазначала, що це: «Фінансові, матеріальні, нематеріальні та трудові ресурси, які залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування.»[4].

Для розуміння специфіки діяльності у сфері інвестування необхідно розібратися у видах інвестування, об'єктах, цілях інвестування.

Можна класифікувати інвестиції на наступними категоріями[5]:

1. За об'єктом вкладання коштів чи майна
 - а. Реальні (вкладання коштів у реальні матеріальні та нематеріальні активи)
 - б. Фінансові (вкладання коштів у різні фінансові інструменти, серед яких віддається переваги у різноманітні цінні папери)
2. За характером участі в інвестуванні
 - а. Прямі – господарські операції, які передбачають внесення коштів або майна в статутний капітал (фонд) юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою. До прямих відносять такі інвестиції, що формують більше 10-25% капіталу фірми та дають право на участь в управлінні підприємством[21].
 - б. Портфельні – придбання цінних паперів (ЦП) інвестиційних та фінансових посередників. Отримані кошти посередники вкладають у об'єкти інвестування, керують ними, а потім розподіляють одержаний прибуток між своїми

клієнтами – інвесторами. Інвестор не бере участі в управлінні підприємством, а лише отримує дохід на ЦП[21].

3. За періодом інвестування

а. Короткострокові – (здійснюють на період до одного року: короткострокові депозитні вклади, короткострокові ощадні сертифікати;

б. Довгострокові – (здійснюють на період понад рік. Великі інвестиційні компанії розподіляють їх на чотири види: до двох років; від двох до трьох років; від трьох до п'яти років; понад п'ять років).

4. За формою власності інвесторів

а. Приватні здійснюють фізичні особи, а також юридичні особи з приватним капіталом;

б. Державні здійснюють державні та місцеві органи влади, державні (казенні) підприємства з бюджетних і позабюджетних фондів, власних і позичкових коштів;

с. Іноземні здійснюють фізичні та юридичні особи іноземних держав;

д. Спільні здійснюють суб'єкти певної держави та іноземних держав.

5. За регіональною ознакою

а. Внутрішні здійснюють в об'єкти інвестування в межах держави;

б. Зовнішні здійснюють в об'єкти інвестування поза межами країни, у т.ч. придбання іноземних фінансових інструментів – акцій іноземних компаній, облігацій інших держав тощо.

6. За сумісництвом вибору

а. Альтернативні (коли для двох або більше проектів існують однакові зовнішні умови)

б. Взаємонезалежні (відрізняються умовами інвестування й напрямками вкладання інвестицій).

7. За рівнем ризику

а. Без ризиків

б. Низько ризикові

с. Середньо ризикові

d. Високо ризикові.

Проектний аналіз сформувався ще в середині 19 сторіччя у роботи А. Дюпрюї «Про вимір корисності суспільних робіт». Робота А. Дюпрюї «Про вимір корисності суспільних робіт» була однією з перших спроб оцінити ефективність проектів з точки зору їх впливу на суспільство. Автор запропонував метод розрахунку чистого виграшу від реалізації проекту, який полягав у порівнянні доходів та витрат суспільства до і після проекту. Для цього він використовував поняття «корисності», яке визначав як «здатність задовольняти потреби». Дюпрюї також розглядав питання розподілу корисності між різними групами населення та впливу податків на ефективність проекту.

Робота Дюпрюї мала значний вплив на подальший розвиток проектного аналізу, хоча і мала деякі недоліки, такі як неясність поняття корисності, неможливість об'єктивно виміряти її та нехтування альтернативними варіантами використання ресурсів. Ці недоліки були частково усунені наступними дослідниками, такими як А. Маршалл, І. Фишер, Ж. Леонтьєв та інші.

Наступним етапом становлення проектного аналізу ми можемо виділити праці В. Вікзелля на тему проектного аналізу стосуються переважно теорії капіталу та інтересу. Він розробив концепцію «межової корисності капіталу», яка визначає рівень інтересу як винагороду за відмову від споживання в наявному періоді часу. Він також запропонував метод «проектних розрахунків» (Rechnung), який полягав у порівнянні доходів та витрат проекту в різних моментах часу з урахуванням дисконтування. Вікзель вважав, що проектний аналіз повинен бути заснований на об'єктивних критеріях, а не на суб'єктивних оцінках корисності.

Праці В. Вікзелля мали великий вплив на подальший розвиток проектного аналізу, особливо на теорію інвестицій та фінансового менеджменту. Вони також сприяли формуванню австрійської школи економічної думки, до якої належали такі видатні економісти, як Л. Мизес, Ф. Гайєк, Й. Шумпетер та інші.

Наступним же ключовим етапом розвитку проектного аналізу як окремої частини аналізу ефективності використання обмежених ресурсів це Акт про контроль за Повенями США 1936 рік[27] був одним з перших законодавчих актів, який встановив основи проектного аналізу в США. Акт надавав повноваження Корпусу інженерів армії США здійснювати будівництво та управління греблями, каналами та іншими спорудами для запобігання повеням та забезпечення навігації¹. Акт також вимагав, щоб всі проекти, що фінансуються федеральним урядом, були економічно обґрунтовані на основі порівняльного аналізу вигід та витрат. Для цього Акт запровадив поняття «національної економічної розвитку» (NED), яке означало максимізацію суспільної корисності в результаті реалізації проекту.

Акт про контроль за Повенями США 1936 року мав велике значення для розвитку проектного аналізу, оскільки визначив основні принципи та методи оцінки ефективності проектів. Він також став поштовхом для подальших досліджень та практичного застосування проектного аналізу в США та інших країнах.

Вже у 1950 році вийшла проривна «Зелена книга», або ж більш правильно називати її: «Запропоновані методи економічного аналізу проектів для басейнів рік». Ця робота була першою системною спробою поєднання теорії економічного добробуту з практичними процедурами оцінки ефективності проектів. «Зелена книга» запровадила такі поняття, як національна економічна розвиток (NED), явні та неявні вигоди та затрати, альтернативна вартість, дисконтна ставка та інші. «Зелена книга» також запропонувала методи розрахунку основних фінансових критеріїв, таких як чистий приведений дохід (NPV), внутрішня норма прибутку (IRR), період окупності (PP) та інші.

«Зелена книга» мала велике значення для тематики проектного аналізу, оскільки вона створила методологічну основу для подальших досліджень та застосувань проектного аналізу в США та інших країнах. Вона також сприяла

розвитку наукових досліджень у галузях, пов'язаних з проектним аналізом, таких як економетрія, операційне дослідження, управління ризиками та інші.

Запропоновані методи економічного аналізу проектів для басейнів рік [6] («Зелена книга») була опублікована у 1950 році Корпусом інженерів армії США. Ця робота була першою системною спробою поєднання теорії економічного добробуту з практичними процедурами оцінки ефективності проектів. «Зелена книга» запровадила такі поняття, як національна економічна розвиток (NED), явні та неявні вигоди та затрати, альтернативна вартість, дисконтна ставка та інші. «Зелена книга» також запропонувала методи розрахунку основних фінансових критеріїв, таких як чистий приведений дохід (NPV), внутрішня норма прибутку (IRR), період окупності (PP) та інші. «Зелена книга» мала велике значення для тематики проектного аналізу, оскільки вона створила методологічну основу для подальших досліджень та застосувань проектного аналізу в США та інших країнах. Вона також сприяла розвитку наукових досліджень у галузях, пов'язаних з проектним аналізом, таких як економетрія, операційне дослідження, управління ризиками та інші.

Сучасні напрямки розвитку науки про проектний аналіз пов'язані з такими аспектами[28], як:

- Застосування інформаційних та комунікаційних технологій для підвищення ефективності та якості проектного аналізу, використання інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень, використання великих даних та штучного інтелекту для аналізу проектів.
- Розробка нових методів та інструментів для оцінки ризиків та невизначеності проектів, врахування впливу зовнішнього середовища та сценарного аналізу на проектну діяльність, використання методів статистичного аналізу та симуляції для прогнозування результатів проектів.
- Розширення сфери застосування проектного аналізу на різні галузі економіки та сфери державного управління, включення соціальних, екологічних,

культурних та інших аспектів до проектного аналізу, використання мультиметричного підходу для оцінки ефективності проектних розвитку.

- Розвиток міждисциплінарного підходу до проектного аналізу, інтеграція знань з різних наукових галузей та практичних сфер для розв'язання складних проектних проблем, використання системного аналізу та системної динаміки для моделювання проектних систем.

- Посилення наукової співпраці та обміну досвідом з проектного аналізу між регіонами та країнами, участь у міжнародних наукових програмах та проектах, використання міжнародних стандартів та методологій проектного аналізу.

Основні напрямки аналізу проекту:

- Маркетинговий
- Технічний
- Екологічний
- Інституціональний
- Соціальний
- Фінансовий
- Економічний

1.2. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів в сфері надання послуг.

Досить важливим моментом є правильне формулювання мети проекту. Необхідно аби проектна ідея включала в себе наступних 5 елементів:

1. Потреба
2. Альтернативний спосіб задоволення потреби
3. Час
4. Затрати
5. Кількісно визначений результат

Саме завдяки включенню всіх цих 5 елементів у мету проекту ми можемо подати її цілісно, зрозуміло та чітко сформульовано. Так, наприклад, можемо порівняти як може виглядати мета проекту звичайної людини та спеціаліста. Звичайної людини: Будівництво житлового масиву поблизу великого міста. У спеціаліста: Покращення умов проживання населення східної приміської зони міста Києва внаслідок будівництва житлового масиву протягом 5 років (з 1.01.2025 по 1.01.2030) з інвестиційними витратами інвесторів у розмірі 2 млн. дол.. Будівництво даного масиву дозволить збільшити житлову площу в цьому районі на 2 млн. квадратних метрів, що дозволить зменшити ринкову ціну на квадратний метр на 5% для населення і принесе чистий прибуток інвесторам у розмірі 500 000 дол.

Як ми можемо спостерігати, різниця між формулюванням мети проекту є кардинальною, що дозволяє відразу привернути увагу потенційних інвесторів до нашого проекту. Якщо зі звичайними проектними роботами все більш менш зрозуміло, то зі інвестиційними проектами у сфері наданні послуг, необхідно розібратися більш детально, адже ми будемо концентрувати свою увагу у даній роботі саме на сфері послуг.

Інвестиційний проект в сфері надання психологічних послуг - це комплекс заходів, спрямованих на вигідне вкладення коштів у створення, розширення або модернізацію закладів та служб, що надають різноманітні психологічні послуги населенню та організаціям. Його характеристики залежать від специфіки сфери надання психологічних послуг, але загальною є наступна[29]:

- Інвестиційний проект в сфері надання психологічних послуг має чітко визначену мету, цільову аудиторію, конкурентну перевагу та стратегію розвитку.
- Інвестиційний проект в сфері надання психологічних послуг потребує значних капітальних вкладень у створення або оновлення матеріально-технічної бази, обладнання, технологій, інфраструктури тощо.
- Інвестиційний проект в сфері надання психологічних послуг має довгий строк окупності та високий ризик невдачі через мінливість попиту, конкуренції, законодавства тощо.
- Інвестиційний проект в сфері надання психологічних послуг потребує якісного управління проектом, аналізу ринку та потреб споживачів, маркетингових досліджень та просування, контролю якості та задоволеності клієнтів.

Переходячи інструментарію проектного аналізу та грошових потоків, що є важливою частиною аналізу економічної ефективності будь-якого проекту нам необхідно дослідити наступні етапи:

1. Концепція вигід й витрат проекту
2. Альтернативна вартість та її використання при обґрунтуванні проектів
3. Цінність грошей у часі
4. Поняття грошового потоку та методику його розрахунку

Концепція вигід та витрат проекту полягає у порівнянні позитивних результатів проекту, тобто його вигід, з його негативними наслідками, тобто витратами, що дозволяє визначити його цінність.

Основними етапами аналізу вигід і витрати є[22]:

- Формулювання мети реалізації проекту

- Визначення зацікавлених осіб, з позиції яких має проводитися аналіз вигід і витрат

- Ідентифікація вигід і витрат, що зумовлені здійсненням проекту
- Визначення часового обрію для аналізу вигід і витрат
- Представлення вигід і витрат у грошовому вимірі.

Для проекту важливо оцінювати не лише явні результати роботи проекту, а й неявні. Явні результати – матеріальні вигоди або затрати обумовлені зменшенням або збільшенням затрат або отриманням додаткових доходів, їх величина в значній мірі очевидна, що дозволяє легко визначити їх фінансову величину. Як правило, явні витрати і вигоди використовують у фінансовому аналізі проекту, оскільки їх оцінка ґрунтується на ринкових цінах.

Неявні результати – побічні вигоди або ж затрати, що супроводжують проект. Є, як правило, екологічними або соціальними наслідками проекту і мають непрямий характер. Обов'язково враховуються при економічній оцінці проекту з позицій суспільства в цілому. Для оцінки вигід і витрат з позиції економічного аналізу необхідно використовувати альтернативну вартість ресурсів і продукції.

Альтернативна вартість – це втрачена вигода від використання обмежених ресурсів для досягнення однієї мети замість іншого, найкращого з тих, що лишилися, варіанта їх застосування[7]. Різностямоване використання ресурсів насамперед визначає різну кількість чистих вигід, які можна отримати від їх використання, тому необхідно розподіляти ресурси серед альтернативних способів використання таким чином, щоб чисті вигоди були максимальними.

Вартість грошей у часі постійно змінюється. Причини зміни вартості грошей у часі можна виділити наступні[8]:

- Вартість можливість знецінення грошових коштів внаслідок інфляційних процесів (сьогодні реальна вартість грошей вища, ніж завтра)
- Можливість інвестування грошей для отримання додаткового доходу

- Наявність ризику неотримання грошей у майбутньому при їх інвестуванні.

Тому вартість грошей визначають за допомогою процентної ставки, що відображає альтернативну вартість капіталу, яка може дорівнювати нормі прибутку на фінансовому ринку. Для розрахунку реальної вартості грошей використовують дві логічні фінансові операції[7]:

1. Компадування – Операція, що дозволяє визначити величину майбутньої вартості за допомогою складних відсотків.
2. Дисконтування – Процес визначення теперішньої вартості потоку готівки шляхом коригування майбутніх грошових надходжень за допомогою коефіцієнта дисконтування.

У своїй роботі ми будемо використовувати лише метод дисконтування, адже нам необхідно розраховувати економічну привабливість потенційних проектів. Формула за допомогою дисконтування, яка дозволить нам привести майбутню суму грошових потоків до теперішнього його значення виглядає наступним чином:

$$PV = FV_n * \frac{1}{(1 + r)^n}$$

Де PV – теперішня вартість грошового потоку, FV – грошові потоки за період часу, r – ставка процента, n – кількість періодів протягом яких відбувається нарахування. $1/(1+r)^n$ – коефіцієнт дисконтування (КД). Приклад розрахунку:

Необхідно визначити суму, яку необхідно покласти на депозитний рахунок, що б через 5 років отримати 15 тисяч гривень за умови депозитної процентної ставки 12%. $PV = \frac{15000}{(1+12\%)^5} = 8705$. Отже 8505 гривень сьогодні та 15000 гривень через 5 років – рівнозначні грошові величини, що представлені у різні часові періоди.

Необхідно враховувати інфляційний вплив на процентну ставку. Інфляція — це показник зміни ціни на певний товар або послугу за певний час[9]. Для

визначення реальної процентної ставки проекту необхідно до вже відомої ставки додати ставку інфляції яка зазначена на сайті Міністерства Фінансів України.

Розібравши з базовими категоріями економічного аналізу проекту можемо переходити до дослідження грошового потоку. Грошовий потік – це різниця між грошовими надходженнями та витратами, проектний грошовий потік у свою чергу відображає, наскільки змінюються грошові потоки внаслідок реалізації проекту.

Грошові потоки будь якого інвестиційного проекту бувають або вхідними або вихідними, приклади їх можна розглянути у табл.1.1

Таблиця 1.1 – Класифікація грошових потоків [8]

Вхідні грошові потоки	Вихідні грошові потоки
Збільшення валового доходу в результаті підвищення обсягу реалізації або росту цін на продукцію	Початкові капітальні витрати
Збільшення прибутку за рахунок зниження собівартості товарів	Інвестиції в додатковий оборотний капітал (збільшення дебіторської заборгованості, або збільшення виробничих запасів)
Додаткові доходи, що пов'язані з продажем нового обладнання після закінчення проекту	Експлуатаційні витрати на ремонт і технічне обслуговування обладнання
Наявність залишкової вартості обладнання після закінчення проекту	Додаткові виробничі витрати пов'язані з реалізацією проекту (соціальні, екологічні та інші)
Доходи, що пов'язані зі звільненням оборотних коштів	Податок на прибуток
Амортизаційні відрахування від вартості обладнання, що придбається	Збережена амортизація.
Інвестиційні кредити	

Оцінка ефективності капіталовкладення відбувається на основі співставлення інвестицій в основний і робочий капітал для реалізації проекту з додатковим операційним грошовим потоком, який генерує проект.

Складовими проектного грошового потоку є[23]:

- Капітальні витрати, необхідні для реалізації проекту.
- Приріст чистого робочого капіталу (різниця між збільшенням поточних оборотних активів та збільшенням кредиторських зобов'язань)
- Операційний грошовий потік, що з'являється в результаті реалізації проекту.

Необхідно враховувати чотири важливих аспекти щодо оцінки додаткових грошових потоків[24]:

1. Не слід брати до уваги безповоротні витрати, тобто це грошові витрати, які вже були понесені і які неможливо відшкодувати прийняттям чи несприйняттям даного проекту.
2. Необхідно враховувати неявні витрати від проекту, тобто грошові потоки, що можна було б отримати від активів якими вже володіє фірма
3. При аналізі слід врахувати «екстерналії» (вплив проекту на інші підрозділи фірми), незважаючи на труднощі їх визначення.
4. Обов'язково враховувати транспортні витрати та витрати на обладнання.

Це означає, що при оцінці проекту слід враховувати не тільки очевидні витрати та доходи, але й ті, що можуть бути неявними або впливати на інші підрозділи фірми. Також слід враховувати транспортні витрати та витрати на обладнання. Це допоможе зробити більш точну оцінку економічної ефективності проекту.

Розрахунок грошового потоку відбувається за наступним чином:

Операційний грошовий потік (Прибуток до виплати процентів та податків + амортизація – податки) Мінус Чисті капітальні витрати (Кінцеві чисті основні активи – початкові чисті основні активи + амортизація) Мінус Приріст чистого робочого капіталу (Кінцевий чистий робочий капітал – початковий чистий робочий капітал) = Грошовий потік з активів.

Розібравшись у понятті грошового потоку та що він нам дає, ми можемо перейти до дослідження формальних та неформальних критеріїв оцінки і відбору проектів. До формальних критеріїв оцінки ефективності проекту можна віднести:

1. NPV
2. IRR
3. DPP
4. PI

Перед дослідженням кожного з критеріїв необхідно з'ясувати за якими принципами ми можемо досліджувати проекти на їх економічну привабливість. До таких принципів я можу віднести наступні:

- Доцільність інвестування ґрунтується на співставленні грошових потоків, які генеруються внаслідок реалізації проекту і капіталовкладень, необхідних для його реалізації
- Потоки грошових коштів, що вкладаються в проект і генеруються ним в різні періоди часу, приводяться до одного часового періоду
- Приведення грошових потоків до одного часового періоду здійснюється за допомогою ставки дисконту, яка відображає альтернативну вартість капіталу
- У випадку змішаного фінансування інвестиційного проекту необхідно використовувати як ставку дисконту середньозважену вартість капіталу(WACC), яка враховує структуру капітальних вкладень і вартість окремих складових капіталу.

Першим з критеріїв які ми розглянемо, буде критерій чистої теперішньої вартості (NPV). Це базовий критерій, який відображає чистий дисконтований грошовий потік інвестиційного проекту, який розраховується як різниця між сумою грошових надходжень, що генеруються проектом та інвестиціями, необхідними для його реалізації[25].

Формула для розрахунку:

$$NPV = -I + \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}$$

Де, CF - грошові потоки по періодах I - початкові капіталовкладення t відповідний період проекту, n – строк реалізації проекту, r – ставка дисконтування

Проект доцільно реалізовувати тільки за умови позитивного значення критерія чистої теперішньої вартості ($NPV > 0$).

Величина NPV певним чином відображає запас міцності, який повинен компенсувати можливу похибку при прогнозуванні грошових потоків. Чим більше значення показника чистої теперішньої вартості, тим більш привабливим є інвестиційний проект.

До недоліків даного методу можна віднести те що він не відображає масштаб капіталовкладень та відповідно відносний приріст на вкладений капітал та не дозволяє оцінити час окупності або термін повернення власних інвестицій у проект.

Оцінка внутрішньої норми рентабельності є важливим етапом в процесі оцінки інвестиційного проекту. Внутрішня норма рентабельності може бути визначена як ставка дисконтування, при якій NPV проекту дорівнює нулю.

Основна ідея полягає в тому, що внутрішня норма рентабельності визначається як та ставка дисконтування, за якої сума дисконтованих витрат дорівнює сумі дисконтованих доходів. Іншими словами, це ставка, при якій чистий потік грошових коштів, що генерується проектом, стає рівним нулю.

При оцінці різних інвестиційних проектів внутрішня норма рентабельності є показником, який може допомогти приймати рішення про те, який проект є більш привабливим для інвестування. Якщо внутрішня норма рентабельності більша за вимоги інвестора, то проект може бути розглянутий як привабливий для інвестування. Якщо ж внутрішня норма рентабельності нижча за очікування інвестора, то проект може бути відхилений.

Таким чином, внутрішня норма рентабельності є важливим критерієм для дослідження інвестиційних проектів і дозволяє визначити, чи є проект привабливим для інвестування з точки зору рентабельності.

$$\sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1 + IRR)^t} = 0$$

Внутрішня норма рентабельності має свої переваги і недоліки.

Переваги внутрішньої норми рентабельності:

- Цей метод дозволяє визначити максимальну ставку дисконтування, при якій інвестиційний проект стає прибутковим;
- Внутрішня норма рентабельності може бути використана для порівняння різних інвестиційних проектів;
- Цей метод дозволяє визначити, який проект має більшу рентабельність.

Недоліки внутрішньої норми рентабельності:

- Цей метод не враховує масштаб інвестиційного проекту;
- Внутрішня норма рентабельності може давати неправильні результати в разі нерегулярного графіку грошових потоків;
- Цей метод може давати більшу вагу раннім грошовим потокам, ніж пізнішим, що може призвести до некоректної оцінки рентабельності проекту.

Отже, внутрішня норма рентабельності є корисним інструментом для оцінки інвестиційних проектів, але при його використанні потрібно бути обережним і враховувати його обмеження і недоліки. Для досягнення точної оцінки

рентабельності проекту слід використовувати кілька методів оцінки і порівнювати їх результати.

Третім, але не менш важливим фактором Дисконтований період окупності DPP. Він визначає кількість періодів, необхідних для повернення інвестицій з урахуванням дисконтованих грошових потоків, що генеруються проектом та коли слід очікувати повернення вкладених інвестицій з урахуванням зміни цінності грошей у часі (дисконтування).

DPP може бути використаний як для внутрішнього аналізу (при порівнянні двох або більше проектів в межах однієї компанії), так і для зовнішнього аналізу (при порівнянні різних компаній). Для зовнішнього аналізу DPP може бути використаний для порівняння різних проектів, які можуть бути здійснені різними компаніями в одній галузі.

Дисконтований період окупності дозволяє врахувати часову цінність грошей та врахувати дисконтування грошових потоків в майбутньому. Для цього зазвичай використовують так званий "дисконтний коефіцієнт", який залежить від ставки дисконтування. Дисконтний коефіцієнт є коефіцієнтом, на який потрібно помножити грошовий потік в майбутньому для того, щоб перевести його на сучасний момент.

Загалом, DPP є важливим інструментом для прийняття рішень про інвестування та визначення рентабельності проекту. Однак, слід мати на увазі, що DPP має свої обмеження та може не враховувати деякі фактори, такі як ризик інвестування та можливість змін у галузі.

Недоліки даного методу є наступними:

- Враховує тільки грошові потоки, які окупають капіталовкладення
- Не відображає масштаб інвестицій

Індекс рентабельності (Profitability Index - PI) - це ще один важливий фактор для оцінки потенційних проектів. PI показує відношення чистої теперішньої

вартості (NPV) проекту до витрат на його виконання, тобто він відображає рівень доходності на одиницю вкладених коштів.

Якщо PI більше від 1, це означає, що чиста теперішня вартість проекту перевищує його витрати, тобто проект приносить чистий прибуток. У такому випадку, проект вважається прийнятним для реалізації. Якщо ж PI менше від 1, то це означає, що витрати на проект перевищують його чисту теперішню вартість, тобто проект не прибутковий та не рекомендується для реалізації.

Однак, PI має деякі обмеження. Індекс рентабельності не враховує часову структуру грошових потоків, тобто він не дозволяє визначити, коли саме надходження доходів та витрат відбуватимуться. Тому, для оцінки проекту, слід враховувати інші фактори, такі як дисконтований період окупності (DPP) або внутрішня норма прибутку (IRR).

Також слід зазначити, що Індекс рентабельності має значення тільки при порівнянні проектів з однаковими витратами, оскільки цей показник не враховує розмір вкладу в проект. Тому, Індекс рентабельності не може використовуватися в якості єдиного критерію для вибору між декількома проектами з різними витратами.

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n DCF_n}{\sum_{t=1}^n DI_n}$$

Де, DCF_n – це дисконтовані грошові потоки (прибутки) за період, DI – Дисконтовані інвестиції за період.

РОЗДІЛ 2 МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА МОЖЛИВОСТІ ГРАНТОВОГО ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЇХ РОДИНАМ.

2.1. Світовий досвід використання грантових коштів для розвитку проектів у сфері послуг.

Сектор послуг - це галузь економіки, що охоплює широкий спектр послуг, що надаються населенню і підприємствам. До найпоширеніших видів послуг належать:

- фінансові послуги (банківські, страхові, інвестиційні послуги);
- транспортні послуги (пасажирський транспорт, вантажні перевезення);
- туристичні послуги (готельний бізнес, туроператори, туристичні агентства);
- телекомунікаційні послуги (мобільний зв'язок, інтернет, телевізійні послуги);
- освітні та культурні послуги (навчальні заклади, бібліотеки, музеї);
- медичні послуги (лікарняний бізнес, медичні центри, страхові компанії);
- роздрібна торгівля та громадське харчування (магазини, ресторани, кафе).

Сектор послуг є важливим компонентом економіки країн, так як він становить значну частину ВВП і забезпечує робочі місця для великої кількості людей. Крім того, розвиток сектора послуг сприяє поліпшенню якості життя населення, розширенню можливостей для розвитку бізнесу та підвищенню конкурентоспроможності країни в цілому.

Сфера послуг психологічної допомоги охоплює різноманітні послуги, що допомагають людям займатися своїм психічним здоров'ям та психологічним благополуччям. До основних видів послуг психологічної допомоги належать:

1. Психотерапія - це процес роботи з клієнтом, який спрямований на розвиток його психічних здібностей, розуміння себе та свого оточення, подолання різноманітних проблем та труднощів.

2. Консультування - це послуга, що полягає у наданні клієнту психологічної підтримки та порад у вирішенні різних життєвих проблем, труднощів та незручностей.

3. Психологічна реабілітація - це процес відновлення психічного здоров'я та психологічної стійкості людини після переживання психологічно травмуючих подій.

4. Психологічне навчання - це послуга, що допомагає людям розуміти і використовувати психологічні знання та техніки для досягнення особистих та професійних цілей.

5. Психологічна діагностика - це визначення психічного стану людини та виявлення її психологічних проблем з метою надання ефективної психологічної допомоги.

Послуги психологічної допомоги надаються кваліфікованими психологами, які мають відповідну освіту та професійний досвід. Вони можуть працювати в психологічних центрах, лікарнях, навчальних закладах, дитячих будинках, благодійних організаціях.

Грант – це цільова фінансова дотація, яка надається вченим на проведення наукових досліджень[11]. Гранти є одним з основних способів фінансування наукових досліджень в більшості країн світу. Будь-яке наукове дослідження вимагає грошей на апаратуру, на візити до колег, на оплату публікації статей, на оплату роботи виконавців дослідження – студентів, докторантів, наукових співробітників. Гранти, можна отримати від урядових і спеціальних наукових

фондів. Існує декілька визначень поняття «грант» (англ. «grant» – дар, дотація, стипендія):

Зазвичай гранти надаються на освітні, наукові та просвітницькі проекти. Їхня мета – допомога конкретному дослідникові чи організації здійснити певну суспільно значиму ініціативу. Цим грант відрізняється від пожертви, мета якої – виключно гуманітарна, а призначення – доброчинне. Хоча формально досить часто джерело походження гранта – державні кошти, насправді він є інструментом, із допомогою якого громадянське суспільство розвиває пріоритетні для нього відносини самостійно. Гранти переважно надаються для реалізації разового проекту коротко- чи середньострокової тривалості із обґрунтовано доведеним кінцевим результатом[11].

Світові гранти для розвитку послуг можуть бути надані різними міжнародними організаціями, такими як Всесвітня організація охорони здоров'я, Європейський союз, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Організація Об'єднаних Націй та багатьма іншими.

Гранти можуть бути спрямовані на розвиток різних видів послуг, включаючи, але не обмежуючись, охорону здоров'я, освіту, соціальні послуги, екологічний розвиток та інфраструктуру. Зазвичай такі гранти спрямовані на підтримку країн що розвиваються або регіонів з низьким рівнем розвитку, але можуть бути надані й іншим країнам у разі наявності необхідних передумов для реалізації проекту.

Для отримання гранту необхідно скласти заявку та відповісти на питання, пов'язані з метою проекту, методами реалізації та очікуваними результатами. Зазвичай такі гранти мають детальний опис вимог щодо заявки та процесу отримання гранту на сайті міжнародних організацій.

Отримання світових грантів для розвитку послуг може допомогти покращити якість та доступність послуг для людей, які проживають у країнах що розвиваються або в умовах з низьким рівнем розвитку. Такі гранти дозволяють

здійснювати проекти, що підвищують рівень благополуччя та зменшують соціальну вразливість у відповідному регіоні.

Один з прикладів світових грантів для психологічної допомоги колишнім військовим - програма "Мужність та пристосування" (Courage to Adapt), яка була запущена в 2014 році в Сполучених Штатах Америки.

Ця програма була спрямована на підтримку ветеранів Афганістану та Іраку з підвищеним ризиком розвитку посттравматичного стресового розладу та інших психічних проблем. Грант був наданий американським громадським організаціям, які спеціалізуються на наданні психологічної допомоги ветеранам.

У рамках програми ветеранам надавалися послуги телемедицини, які допомагали отримати психічну допомогу віддалено. Також ветерани отримували доступ до групових сесій терапії, які проводилися психологами та психотерапевтами в спеціальних центрах підтримки ветеранів.

Програма надавала фінансову підтримку американським громадським організаціям, які спеціалізувалися на наданні психологічної допомоги ветеранам. Загалом, програма "Мужність та пристосування" надала більше 5 мільйонів доларів на реалізацію цієї мети. Також програма забезпечувала індивідуальний підхід до кожного ветерана, що шукає допомогу, з урахуванням його особистих потреб та унікальних життєвих обставин. Крім того, програма використовувала комплексний підхід до лікування, що включав не тільки психотерапію, але й інші методи, такі як медитація, йога та фізичні вправи.

Програма "Мужність та пристосування" також встановлювала високі стандарти для спеціалістів, які надавали психологічну допомогу ветеранам. Це включало в себе проведення спеціального навчання та сертифікації фахівців, які мали намір працювати з ветеранами.

Ця програма стала важливим кроком у підтримці психологічного здоров'я ветеранів, які повертаються до цивільного життя після служби в зоні бойових дій.

Цей приклад показує, що світові гранти можуть бути надані на розвиток послуг психологічної допомоги тим, хто потребує цієї допомоги, а використання сучасних технологій може значно полегшити доступ до цих послуг.

В цілому, програма "Мужність та пристосування" є успішним прикладом того, як за допомогою грантів та інших форм фінансування можна забезпечити доступ до якісної психологічної допомоги ветеранам, які стикаються зі складними психічними проблемами. Її підхід до лікування, включаючи телемедицину та інші інноваційні методи, також є цікавим для вивчення та впровадження в інших країнах.

Програма "Воїни і їх сім'ї" - це ініціатива, яка була запущена в Канаді для підтримки ветеранів та їх родин. Програма надає гранти організаціям, які забезпечують різноманітну допомогу ветеранам та їх сім'ям у вигляді фінансової допомоги, курсів навчання, консультацій та інших видів підтримки.

Гранти можуть бути використані для різних цілей, включаючи:

- Фінансову підтримку ветеранів та їх сімей, які можуть бути в труднощах після повернення з війни або внаслідок інших обставин.
- Курси навчання та тренінги, що допоможуть ветеранам та їх сім'ям отримати нові навички та знання.
- Консультації та психологічну підтримку для ветеранів та їх сімей, які можуть зіткнутися з проблемами, пов'язаними зі своїм досвідом.
- Різноманітні програми та ініціативи, які допоможуть ветеранам та їх сім'ям знайти підтримку в громадському житті.

Для отримання грантів програми "Воїни і їх сім'ї" організації повинні подати заявки та відповідати кільком критеріям. Серед цих критеріїв можуть бути: наявність досвіду роботи з ветеранами та їх сім'ями, ступінь відповідності проекту меті програми та інші. Крім того, можуть бути встановлені певні обмеження щодо видів допомоги, які можуть бути фінансовані.

Програма "Воїни і їх сім'ї" працює з 2006 року і є найбільшою програмою підтримки ветеранів та їх сімей в Канаді. Її метою є підтримка ветеранів, які повернулися до цивільного життя після служби, та їх сімей у важкий період адаптації до нових умов життя.

Організації, які отримують гранти в рамках програми, забезпечують ветеранів та їх сім'ї різноманітною допомогою, включаючи фінансову допомогу, консультації, психологічну підтримку, навчання та розваги. Програма охоплює різні галузі допомоги, такі як підтримка здоров'я, житлова ситуація, освіта та професійна реабілітація.

Основні умови отримання грантів включають наявність плану дій, який передбачає конкретні дії з надання підтримки ветеранам та їх сім'ям, а також звітності про результати реалізації програми. Програма "Воїни і їх сім'ї" також має партнерські відносини з багатьма іншими організаціями, які надають підтримку ветеранам та їх сім'ям, і спільно з ними забезпечує широкий спектр допомоги.

Варто зазначити, що програма "Воїни і їх сім'ї" стала важливим джерелом підтримки для багатьох ветеранів та їх сімей в Канаді. Вона допомагає їм вирішувати різні проблеми, зокрема здоров'я, житлової ситуації та навчання, і покращує їх якість життя після служби. Крім того, програма сприяє збереженню і популяризації культурних традицій, пов'язаних з військовою службою, і надає ветеранам та їх сім'ям можливість зустрічатися та обмінюватися досвідом з іншими ветеранами.

Загалом, програма "Воїни і їх сім'ї" є важливим інструментом підтримки ветеранів та їх сімей в Канаді. Її успішність полягає в тому, що вона не просто надає фінансову допомогу, але і сприяє розвитку ветеранської спільноти та створює умови для її інтеграції в цивільне життя. Така підтримка є важливою не тільки для самого ветерана, але і для всього суспільства, яке повинне поважати його внесок у захист нації та забезпечувати йому належні умови життя після служби.

2.2 Грантова діяльність, її особливості та можливості в Україні.

Грантова діяльність в Україні є досить розвиненою і діє на декількох рівнях від державного до приватного сектору.

Державні гранти надаються науковим та дослідницьким установам, університетам, музеям, архівам та іншим організаціям, що займаються науково-дослідною та культурною діяльністю. Такі гранти надаються, зокрема, Міністерством культури, Міністерством освіти і науки, Державним агентством з науки, інновацій та розвитку.

Також, приватні компанії, некомерційні організації, благодійні фонди та міжнародні організації можуть надавати гранти на різні проекти. Це можуть бути гранти на розвиток бізнесу, громадські ініціативи, проекти зі збереження навколишнього середовища, культурні та освітні проекти, ініціативи зі здоров'я, соціальні проекти тощо.

Найбільш поширеними грантовими програмами в Україні є, зокрема, програма "Горизонт 2020" Європейського Союзу, програма USAID, програма "Польсько-український фонд співпраці", програма "Культура" Європейського Союзу та інші.

Отримати грант можна шляхом подання заявки на конкурс. В залежності від програми та гранту, який хочуть отримати, критерії відбору можуть включати такі фактори, як наукові досягнення, професійний досвід, план проекту, потенційні результати, бюджет тощо.

Гранти є важливим джерелом фінансування проектів у різних галузях в Україні та сприяють розвитку наукової, культурної, соціальної та економічної сфер країни. Зокрема, гранти можуть бути корисні для розвитку малого та середнього бізнесу, підтримки інноваційних технологій та стартапів, вдосконалення наукових досліджень та розвитку нових технологій.

Для того, щоб отримати грант, необхідно мати певний рівень професійних знань та досвіду відповідно до предмета гранту, який ви хочете отримати. Найчастіше потрібно здійснювати певні наукові, культурні або соціальні дослідження та подавати проекти, які відповідають конкретним критеріям.

Одним з важливих аспектів успішного отримання гранту є відповідність проекту меті та об'єктивам програми гранту. Також важливо мати правильно складений бюджет, який відповідає вимогам програми, а також плану проекту та його потенційним результатам.

Отримання гранту може бути складним та займати багато часу, але успішний проект може не тільки принести матеріальні вигоди, а й позитивно вплинути на розвиток науки, культури, економіки та соціальної сфери країни.

Україна має розвинену грантову діяльність, яка є важливим інструментом підтримки розвитку наукової, культурної та соціальної сфери країни. Особливості грантової діяльності в Україні включають наступні аспекти[30]:

1. Різноманітність програм: в Україні існує багато програм грантової підтримки, які охоплюють різні галузі діяльності. Наприклад, гранти можуть бути призначені для підтримки наукових досліджень, культурних проектів, розвитку малого та середнього бізнесу, соціальних проектів тощо.

2. Умови отримання грантів: в Україні умови отримання грантів можуть відрізнятися залежно від програми. Наприклад, для отримання гранту наукового дослідження необхідно мати відповідну освіту та досвід роботи в даній галузі. Для отримання гранту на культурний проект можуть бути встановлені інші умови.

3. Вимоги до проекту: українські гранти можуть мати певні вимоги до проекту, наприклад, пов'язані з його метою, цілями, обсягом, бюджетом, планом дій та очікуваними результатами.

4. Конкурентність: більшість програм грантової підтримки в Україні є конкурентними, тобто вони оцінюються за певними критеріями та змагаються за отримання фінансування з іншими проектами.

5. Розповсюдженість: в Україні гранти можуть бути надані різними організаціями, які займаються науково-дослідною, культурною та соціальною діяльністю, а також малим та середні бізнеси.

6. Фінансування: фінансування грантів в Україні може бути надано різними донорами, які можуть бути урядовими органами, міжнародними організаціями, благодійними фондами, корпораціями тощо. Фінансування може бути повністю або частково забезпечене, залежно від умов програми.

7. Моніторинг та оцінка результатів: отримувачі грантів зобов'язані представляти звіти про прогрес та результати своїх проектів, а також їх фінансовий звіт. Звіти оцінюються організацією-донором, що надає грант, яка здійснює моніторинг та оцінку результатів.

8. Податкові пільги: український законодавчий акт передбачає податкові пільги для отримувачів грантів. Отримувачі можуть скористатися податковими знижками та звільненнями від податків, які сплачуються з фінансових коштів, отриманих за рахунок гранту.

Україна також активно залучає іноземних донорів для фінансування грантів та проектів. Наприклад, в рамках допомоги від Європейського Союзу та інших міжнародних організацій, українські громадські організації отримують фінансову підтримку для реалізації проектів у галузі прав людини, розвитку малого та середнього бізнесу, культури, соціального захисту тощо.

Однак, як і в будь-якій іншій країні, грантова діяльність в Україні не є ідеальною і стикається з деякими викликами та проблемами, такими як

1. Недостатня прозорість та відкритість в процесі надання грантів. Часто неясно, як і на яких підставах приймаються рішення щодо надання грантів, що може створювати певні питання щодо об'єктивності та справедливості цього процесу.

2. Бюрократичні перешкоди та складні процедури отримання грантів. Деякі програми надання грантів можуть бути дуже складними та вимагати від

заявників великої кількості документів та інформації, що може затримати процес та зменшити кількість заявок.

3. Відсутність стабільного та довгострокового фінансування. Багато грантів мають обмежений термін дії, що може ускладнювати планування та реалізацію проектів на довгострокову перспективу.

4. Проблеми з контролем та моніторингом результатів. Недостатній контроль над використанням грантових коштів та моніторинг результатів може призвести до недосягнення поставлених цілей та невикористання коштів відповідно до умов гранту.

5. Конкуренція з іншими заявками. Конкуренція з іншими заявками може бути дуже високою, що зменшує шанси на отримання гранту, особливо для маленьких та недосвідчених організацій.

6. Нерівний доступ до грантів. Деякі організації мають більші шанси на отримання грантів через свої зв'язки та ресурси, що може призвести до нерівності в доступі до фінансування та обмеження можливостей для менших та менш відомих організацій.

Загалом, грантова діяльність є важливим інструментом фінансування для багатьох організацій, особливо для тих, які працюють у громадській сфері. Проте, наявність різноманітних проблем у процесі надання грантів може обмежувати їхню ефективність та вплив на суспільство.

Щоб покращити ситуацію, необхідно забезпечити більшу прозорість та відкритість в процесі надання грантів, спростити процедури отримання грантів та забезпечити стабільне та довгострокове фінансування для проектів. Крім того, важливо підвищувати рівень контролю та моніторингу результатів використання грантових коштів та забезпечувати рівний доступ до грантів для всіх організацій незалежно від їхнього розміру та ресурсів.

Якщо ці питання будуть вирішені, то гранти зможуть стати більш ефективним інструментом для підтримки розвитку громадських проектів та допомоги соціально вразливим групам.

Грантове фінансування може стати важливим джерелом ресурсів для психологічної реабілітації військових в Україні. Це може включати такі можливості, як фінансування програм терапії, підтримки групової терапії, розвитку психологічних послуг та інших ініціатив.

Наприклад, однією з можливих грантових програм є програма "Військова душевна підтримка" від благодійного фонду "Молодіжна дія". Ця програма має на меті надання психологічної підтримки військовослужбовцям та їхнім родинам шляхом фінансування психологічних консультацій, тренінгів та інших заходів.

Також можливі інші грантові програми, що спрямовані на підтримку психологічної реабілітації військових, такі як фінансування досліджень в цій галузі, розвиток інфраструктури для надання психологічної допомоги та інші.

Однак, як і в будь-якій грантовій програмі, існують певні виклики та обмеження. Наприклад, конкуренція з іншими заявками може бути високою, тому важливо ретельно підготувати заявку та забезпечити наявність необхідних знань та досвіду. Також важливо враховувати певні правила та обмеження, пов'язані з отриманням грантів, такі як обмежений термін дії гранту та необхідність звітування про використання коштів.

У будь-якому випадку, грантове фінансування може стати важливим джерелом ресурсів для психологічної реабілітації військових в Україні, і відкривати нові можливості для розвитку та покращення якості психологічної допомоги для військовослужбовців та їхніх родин. Головне - мати чітке розуміння мети та завдань програми, а також грамотною та детально підготовленою заявкою для отримання гранту.

2.3. Сфера застосування, можливості та обмеження грантового фінансування проектів у процесі після воєнної відбудови України.

Післявоєнна відбудова України є величезним і складним завданням, яке потребує координації та фінансування від української влади, міжнародних партнерів та громадянського суспільства. За оцінками різних джерел, збитки та втрати від війни становлять від 127 до 252 мільярдів доларів, а вартість відновлення та модернізації може сягати від 349 до 750 мільярдів доларів. Основними пріоритетами є забезпечення житла, енергетики, транспорту, освіти та охорони здоров'я для мешканців постраждалих областей, а також психологічна реабілітація, зелене відновлення та енергетична незалежність. Для цього необхідно залучити ресурси не тільки з державного бюджету України, але й з репарації російської федерації, яке може бути конфісковано за рішенням міжнародних судових інстанцій, а також з допомоги Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та інших країн-партнерів. Крім того, необхідно залучити місцевих громад та інноваційних ініціатив до процесу планування та реалізації проектів відбудови. Таким чином, побудовано бути ефективною, інклюзивною та сталою платформою для координації допомоги Україні.

Грантове фінансування може допомогти післявоєнній відбудові України, якщо воно буде спрямоване на конкретні проекти, які відповідають потребам та бажанням мешканців постраждалих регіонів. За даними Світового банку, Україні потрібно 17 млрд доларів або 680 млрд грн на першочергове відновлення зруйнованого та пошкодженого майна[12]. Уряд України визначив чотири ключові джерела фінансування для післявоєнної відбудови: конфісковані російські кошти, кошти з державного бюджету, кошти міжнародних партнерів та кошти донорів з усього світу. Грантове фінансування може бути одним із способів залучення коштів від міжнародних партнерів та донорів, якщо воно буде ефективно використане для

реалізації проектів, які сприяють стабільності, безпеці, розвитку та реконсиліації в Україні.

Гранти можуть надаватися різними донорами, починаючи від різних міжнародних організацій, наприклад як, Міжнародний валютний фонд, продовжуючи ключовими партнерами України: Європейський Союз, Сполучені Штати Америки та закінчуючи приватними інвесторами, які зацікавлені у відбудові України. Організація фінансування післявоєнної відбудови має враховувати декілька принципів, щоб бути ефективною та прозорою. Деякі з них такі:

- Координація між усіма донорами та виконавцями проектів, щоб уникнути дублювання, конфліктів інтересів та розброду ресурсів. Також необхідно забезпечити зв'язок між центральними та місцевими органами влади, громадським суспільством та приватним сектором.
- Прозорість у використанні грантових коштів, щоб запобігти корупції, шахрайству та зловживанням. Необхідно створити чіткі правила та процедури для заявок, вибору, моніторингу та звітування про проекти. Також потрібно забезпечити громадський контроль та доступ до інформації про фінансування.
- Пріоритизація проектів за їхньою важливістю, ефективністю та сталістю. Необхідно враховувати потреби та бажання мешканців постраждалих регіонів, а також стратегічну ціль побудови кращої України. Також потрібно сприяти інноваціям та новим технологіям у процесі відбудови.
- Включення усіх зацікавлених сторін у планування та реалізацію проектів. Необхідно забезпечити участь громадян, громадських організацій, бізнесу та експертного середовища у формуванні візії та цілей відбудови. Також потрібно сприяти реконсиліації та довіри між різними регіонами України.

Джерело стаття «Відбудувати краще ніж було, основні принципи відновлення України».

Грантове фінансування може застосовуватися у різних сферах післявоєнної відбудови України, що продемонстровано на рис. 2.1.

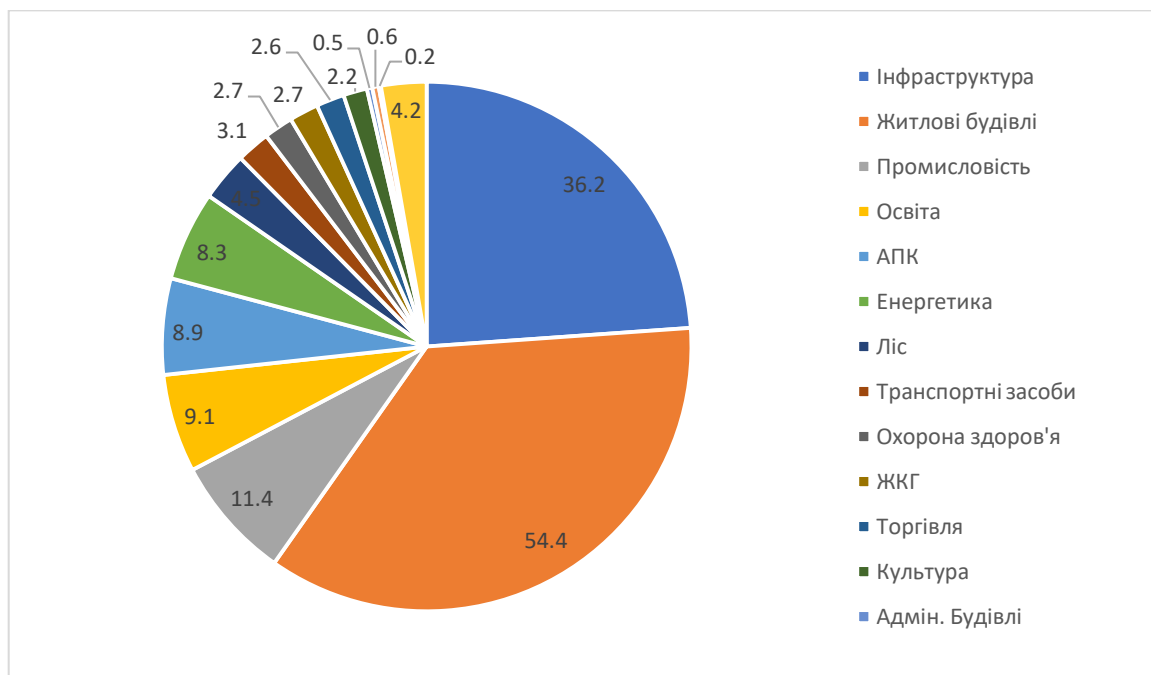

Рис.2.1. – Загальна оцінка збитків інфраструктури за галузями у грошовому вимірі, станом на квітень 2023 [15]

Інфраструктурний сектор України зазнав значних збитків під час війни. Російські загарбники знали про критичну важливість для України транспортних артерій та одразу ж підло почали здійснювати масовані ракетні та бомбові удари по логістичним центрам, аеродромам військового та цивільного призначення, залізничним коліям, вокзалам, дорогам та мостам[13]. Це призвело до необхідності значного фінансування для відновлення інфраструктури. Житловий сектор, досить важко оцінити точно, адже більшість втрат ще не можливо оцінити, так, наприклад, ми маємо повністю знищені 2 найбільші фортеці України: Маріуполь та Бахмут. Ці дві фортеці стали доказом української незламності. Це лише два міста які зазнали 100% знищення, і їх потрібно буде повністю відбудовувати. RebuildUA провів дослідження вже звільнених територій київщини, оцінили кількість руйнувань та збитки яких зазнала община після окупації рашистів. Наведемо приклад такої оцінки на прикладі міста Ірпінь. Ступінь руйнувань будівель житлової забудови продемонстровано на рис.2.2. Майже половина будівель зазнали певних руйнувань і ще половина не має видних

ушкоджень, але наслідки військових дій можуть дати про себе знати через 5-10 років, адже постійні вибухи, вибухові хвилі мають вплив на стан будівлі, фундаменту.

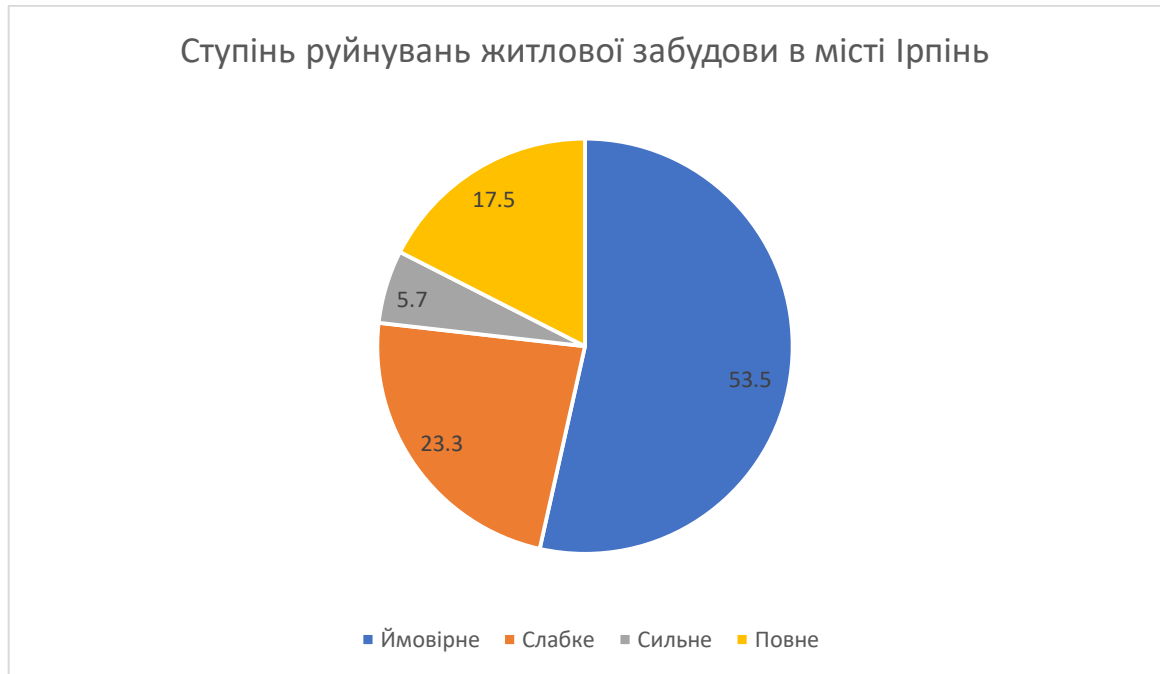

Рис.2.2. – Ступінь руйнувань житлової забудови в місті Ірпінь [14]

У грошовому значенні збитки зазнали наступних значень:

- Багатоквартирні будинки: 11644,6 млн. грн
- Приватні будинки: 5979,4 млн. грн.
- Присадибні будівлі: 379,4 млн. грн.

Загальна вартість збитків складає 17,7 мільярдів гривень. У багатоквартирних будинках, всього 18,6% будівель були без руйнувань. А 11,6% або повністю зруйновані або сильні руйнування мають. Оцінити подібним чином всі міста наразі не має можливості, адже велика кількість територій України ще знаходяться в окупації.

Ми могли побачити, що є багато альтернатив у процесі відбудови України, багато секторів, багато міст, людей які потребують допомоги, проте важливо поговорити і про обмеження такої відбудови. Грантове фінансування проектів у процесі післявоєнної відбудови України може мати деякі обмеження, такі як:

Недостатність ресурсів. Грантове фінансування залежить від готовності та можливостей донорів надавати безповоротну допомогу Україні. Однак, потреби в реконструкції та модернізації України є дуже великими та перевищують наявні ресурси. За оцінками різних джерел, збитки та втрати від війни становлять від 127 до 252 мільярдів доларів, а вартість відновлення та модернізації може сягати від 349 до 750 мільярдів доларів. Тому, грантове фінансування може бути недостатнім для покриття всіх потреб України.

Низька ефективність. Грантове фінансування може бути низько ефективним, якщо воно не спрямоване на конкретні цілі та результати, не координується між різними донорами та одержувачами, не забезпечує прозорості та звітності про використання коштів, не враховує місцевий контекст та участь зацікавлених сторін. Також, грантове фінансування може бути низько ефективним, якщо воно не супроводжується необхідними реформами та інституційним зміцненням у країні-одержувачі.

Негативний вплив. Грантове фінансування може мати негативний вплив на економіку та суспільство України, якщо воно спричиняє залежність від зовнішньої допомоги, погіршення фіскальної дисципліни, інфляцію, зниження конкурентоспроможності експорту, корупцію, нерівномірний розподіл благ, соціальне напруження тощо. Тому, грантове фінансування повинне бути збалансованим та адаптованим до потреб та можливостей України.

Отже, гранти можуть бути важливим джерелом фінансування для проектів у процесі після воєнної відбудови України, проте їх отримання не гарантує успіху проекту. Для досягнення успіху виконання проекту важливо правильно планувати та управляти проектом, використовувати ресурси ефективно та дотримуватися вимог та обмежень, пов'язаних з грантами.

Механізми фінансування післявоєнної відбудови можуть бути різними залежно від джерела та цілі коштів. Загалом, вони мають бути прозорими, ефективними та відповідальними. Деякі можливі механізми такі:

- Бюджетна підтримка - це безпосереднє перерахування коштів на рахунок державного бюджету України від міжнародних партнерів або донорів. Цей механізм дає Україні більшу свободу у використанні коштів, але також потребує сильних інституцій та систем фінансового контролю, щоб запобігти корупції та зловживанням. Бюджетна підтримка може бути умовною або безумовною, тобто залежати або не залежати від досягнення певних результатів або реформ.

- Проектне фінансування - це виділення коштів на конкретні проекти або програми, які реалізуються урядом України або іншими органами чи організаціями. Цей механізм дає більшу гарантію, що кошти будуть використані на певну мету, але також потребує більшої координації та моніторингу з боку донора або партнера. Проектне фінансування може бути грантом або позикою, тобто безповоротною або поворотною допомогою.

- Агенція з відбудови - це спеціальний орган, який створюється для керування процесом відбудови та розподілу коштів між регіонами та секторами. Цей механізм дає можливість зосередитися на стратегічних пріоритетах та ефективності проектів, але також потребує високого рівня професіоналізму та незалежності агенції від політичного впливу. Агенція з відбудови може отримувати кошти як від державного бюджету, так і від міжнародних партнерів чи донорів.

Для подолання цих обмежень та покращення ефективності грантового фінансування, необхідно:

- Забезпечити відповідність грантових проектів національним пріоритетам та стратегіям розвитку України.

- Зміцнити координацію та гармонізацію донорської допомоги на різних рівнях: міжнародному, національному, регіональному та місцевому.

- Посилити моніторинг та оцінку грантових проектів за єдиними критеріями та індикаторами, а також забезпечити прозору та своєчасну звітність про їх виконання.

- Залучати до планування, реалізації та оцінки грантових проектів всіх зацікавлених сторін: уряд, парламент, громадськість, бізнес, наукова спільнота тощо.
- Сприяти розвитку місцевих потенціалів та ресурсів для використання грантової допомоги, а також створенню умов для її взаємодоповнення з іншими видами фінансування.

Грантове фінансування проектів у сфері психологічної допомоги колишнім військовим та їх сім'ям у процесі післявоєнної відбудови України є важливим та актуальним напрямком, який потребує розвитку та підтримки. За даними дослідження¹, необхідно враховувати медичні, соціальні та психологічні аспекти надання допомоги сім'ям військовослужбовців, які виконували бойові завдання в екстремальних умовах, а також розробити основні напрямки вдосконалення організації психологічної допомоги таким сім'ям в Україні. Також можна скористатися досвідом інших країн, які надають грантову допомогу ветеранам та їх сім'ям. Наприклад, у США існує багато державних та недержавних організацій та інституцій, волонтерських та наукових центрів, груп підтримки для військовослужбовців, ветеранів та їх родинних членів, які можуть надавати гранти та позики на покриття COVID-19 витрат, старіння на місці та навчання. Тому, можливості грантового фінансування проектів у сфері психологічної допомоги колишнім військовим та їх сім'ям у процесі післявоєнної відбудови України існують, але потребують більшої координації, прозорості, моніторингу та адаптації до потреб та реалій країни.

РОЗДІЛ 3 ОБГРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЇХ РОДИНАМ.

3.1. Показники соціальної ефективності створення проекту

Соціальна ефективність - це міра позитивного впливу проекту на суспільство, людей та навколишнє середовище[31]. Вона оцінюється за допомогою показників, які демонструють, наскільки успішно проект розв'язує соціальні проблеми, задовольняє потреби та покращує якість життя людей.

При оцінці соціальної ефективності можуть використовуватися різноманітні показники, такі як кількість людей, які отримали доступ до нових послуг, кількість робочих місць, створених завдяки проекту, кількість викидів забруднюючих речовин, що зменшилася завдяки новим технологіям та інші.

Важливо зазначити, що соціальна ефективність не обмежується лише вимірюванням кількості досягнутих результатів, а також пов'язана зі змінами в соціальній динаміці та культурному середовищі. Для визначення соціальної ефективності проекту, дослідники повинні враховувати контекст, в якому він реалізується, та оцінювати його вплив на різні групи людей та соціальні процеси.

Оцінка соціальної ефективності є важливим елементом при розробці та реалізації проектів, особливо в галузях, що пов'язані з охороною здоров'я, освітою, екологією, культурою та іншими сферами, що мають значний вплив на людей та їхнє оточення. При оцінці соціальної ефективності, слід враховувати різноманітні соціальні чинники та їх взаємодію, щоб зробити об'єктивний висновок щодо ефективності проекту та його придатності для реалізації в майбутньому.

Оцінка соціальної ефективності може включати дослідження різних показників, таких як:

1. Кількість людей, які скористалися послугами проекту.
2. Кількість робочих місць, створених завдяки проекту.
3. Рівень задоволеності користувачів проекту.
4. Рівень зменшення викидів забруднюючих речовин, що досягнуто завдяки новим технологіям.
5. Рівень зменшення впливу на довкілля.
6. Збільшення рівня освіти та розвитку громадських ініціатив.
7. Збільшення рівня громадської участі та впливу на політику відповідних владних структур.

Для того, щоб здійснювати оцінку соціальної ефективності, необхідно провести аналіз, який включає:

1. Визначення соціальних проблем, які проект може допомогти вирішити.
2. Визначення цільової аудиторії проекту.
3. Аналіз взаємодії проекту з соціальним оточенням.
4. Аналіз впливу проекту на соціальне оточення та людей.
5. Визначення показників для оцінки соціальної ефективності та методів їх збору.

Отже, оцінка соціальної ефективності є важливим елементом проектного менеджменту, який дозволяє визначити доцільність реалізації проекту та покращити його роботу в майбутньому. Для того, щоб здійснити аналіз соціальної ефективності проекту, необхідно використовувати різноманітні методи та інструменти, які дозволяють зіставити якісну та кількісну оцінку результатів проекту. Оцінка соціальної ефективності дозволяє виявити, наскільки проект відповідає потребам суспільства, сприяє його розвитку та покращенню якості життя людей. Також цей аналіз допомагає збільшити прозорість та відкритість проекту перед громадськістю, що сприяє підвищенню довіри до проекту та його реалізаторів.

Отже, висновок щодо ефективності проекту та його придатності для реалізації в майбутньому базується на аналізі соціальної ефективності. Якщо результати оцінки свідчать про те, що проект відповідає соціальним потребам та має позитивний вплив на людей та довкілля, то проект може бути ефективним та придатним для реалізації в майбутньому. Однак, якщо результати оцінки свідчать про недостатню соціальну ефективність, то необхідно розглянути можливість покращення проекту або його припинення.

Соціальна ефективність від психологічної допомоги людям полягає у забезпеченні емоційної, смислової підтримки людини або суспільства в ситуаціях ускладнення, які виникають під час їхнього особистісного й соціального буття[16]. Це може бути забезпечено через соціальні послуги, які можуть бути простими або комплексними. Це може допомогти людям подолати складні життєві обставини та мінімізувати негативні наслідки.

Соціальна ефективність від психологічної допомоги людям - це ступінь, в якому така допомога сприяє покращенню якості життя, ментального здоров'я та соціальної адаптації людей, які опинилися в складних життєвих обставинах. Психологічна допомога може бути надана як професійними психологами, так і волонтерами, громадськими організаціями, релігійними установами тощо. Психологічна допомога може мати різні форми та методи, наприклад:

- індивідуальна чи групова консультація
- психотерапевтична робота
- психосоціальна підтримка
- кризова інтервенція
- тренінги з самодопомоги та стрес-менеджменту
- арт-терапія, музикотерапія, сенсорна інтеграція тощо.

Психологічна допомога може бути спрямована на різні цільові групи людей, які потребують такої допомоги, наприклад:

- люди з інвалідністю та їхні сім'ї

- люди, які постраждали внаслідок війни, конфлікту, насильства, катастрофи тощо
- люди, які переживають втрату близької людини, розлучення, безробіття тощо
- люди, які мають психологічні розлади або ризик їх розвитку
- діти та молодь, яким потрібна психологічна педагогічна допомога

Соціальна ефективність від психологічної допомоги людям може бути оцінена за допомогою різних критеріїв та інструментарію, наприклад:

- зниження рівня стресу, тривоги, депресивності тощо
- покращення самопочуття, самооцінки, саморегуляції тощо
- збереження або встановлення соціальних зв'язків та ролей
- збереження або вдосконалення функціонування в основних сферах життя (освіта, праця, сім'я тощо)
- формування або використання особистих ресурсів та стратегій справляння з труднощами

Створення проекту психологічної допомоги для колишніх військовослужбовців та їх родин є економічно доцільним і має значний соціальний вплив. Ось декілька обґрунтувань:

1. Зниження витрат на медичну допомогу: Колишні військовослужбовці можуть стикатися з психологічними проблемами після повернення до цивільного життя, такими як посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), депресія та інші психічні захворювання. Це може призвести до збільшення витрат на медичну допомогу та зниження продуктивності на роботі. Створення проекту психологічної допомоги може допомогти знизити ці витрати та покращити загальне благополуччя.

2. Підвищення продуктивності: Колишні військовослужбовці з психологічними проблемами можуть стикатися зі зниженням продуктивності та працездатності на роботі. Це може призвести до втрати прибутку та зниження

ефективності підприємства. Створення проекту психологічної допомоги може допомогти підтримати колишніх військовослужбовців та забезпечити їм необхідну підтримку для повного відновлення працездатності та продуктивності.

3. Покращення загального благополуччя: Створення проекту психологічної допомоги може допомогти колишнім військовослужбовцям та їх родинам забезпечити необхідну підтримку та допомогу в розв'язанні їхніх психологічних проблем. Це може призвести до збільшення загального благополуччя та зниження ризику виникнення подальших проблем, таких як алкоголізм, наркоманія та злочинність, що можуть виникати внаслідок погіршення психічного стану.

4. Підвищення військової готовності: Колишні військовослужбовці, які повернулися до цивільного життя, можуть мати певний досвід та знання, які можуть бути корисними для військової готовності. Однак, якщо ці колишні військовослужбовці стикаються з психологічними проблемами, то їх досвід та знання можуть бути менш ефективними. Створення проекту психологічної допомоги може допомогти забезпечити повний відновлення психічного здоров'я та збереження досвіду та знань для підвищення військової готовності.

5. Створення позитивного іміджу: Створення проекту психологічної допомоги може позитивно вплинути на імідж компанії чи організації, яка його створила. Такий проект може свідчити про високу соціальну відповідальність та дбайливість про добробут своїх співробітників та їхніх родин, що може привернути більше клієнтів та інвесторів.

За даними інформаційного агентства «Інтерфакс Україна»: "До 1 січня 2022 року в Україні налічувалося близько 500 тисяч учасників бойових дій. Прогнозована кількість ветеранів, членів їхніх сімей та сімей полеглих воїнів після перемоги – близько 3 млн (10% від загальної кількості населення України)"[18].

Близько 3,4 тис. українських військовослужбовців наразі перебувають у полоні, повідомила уповноважена президента з питань прав захисників України Альона Вербицька. За її словами, ще 15 тисяч зникли безвісти[17].

"Ми не знаємо, що з ними сталося. Чи є вони також російськими військовополоненими, чи були насильно вивезені з окупованих росією територій, чи, можливо, давно вбиті", - сказала Вербицька в інтерв'ю німецькому RND.

В Україні налічується майже 500 тисяч учасників бойових дій – Мінветеранів. Розподіл учасників бойових дій по областях України продемонстровано на рис.3.1. Так як наша громадська організація буде знаходитись в Києві, то більшість клієнтів будуть з області та самого міста. Загальна кількість потенційних клієнтів складає майже 50000 осіб. Так як війна ще продовжується, то й учасників бойових дій буде збільшуватися і тому доцільність створення даної організації збільшується з кожним днем війни.

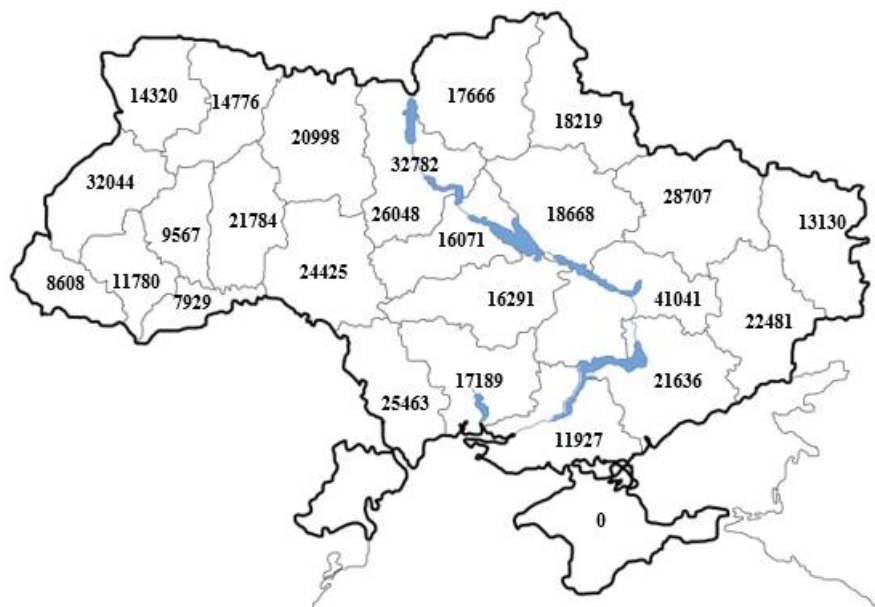

Рис.3.1. – Розподіл кількості учасників бойових дій за областями побудовано автором на основі [19]

Таким чином, створення проекту психологічної допомоги колишнім військовослужбовцям та їх родинам є економічно доцільним та може мати значний соціальний вплив на суспільство, адже покращується загальний емоційний фон великої кількості населення.

Для того аби реалізувати вкрай важливу допомогу військовим будуть повертатися у мирне, спокійне життя та їх близьким, необхідно створити спеціальну громадську організацію, яка буде займатися покращенням

психологічного фону значної кількості людей. Багато військових вже отримали поранення, вже не можуть приймати участь у бойових діях і їм необхідно знову жити разом з цивільними людьми, через що перед ними виникають нові випробування, з якими і може допомогти громадська організація.

Для створення громадської організації необхідні інвестиції як базові для організації роботи громадської організації так і інвестиції в оборотний капітал, адже існують певні специфічні розхідні матеріали, які витрачаються під час функціонування громадської організації. Розподіл витрат для запуску громадської організації продемонстрований на рис. 3.2.

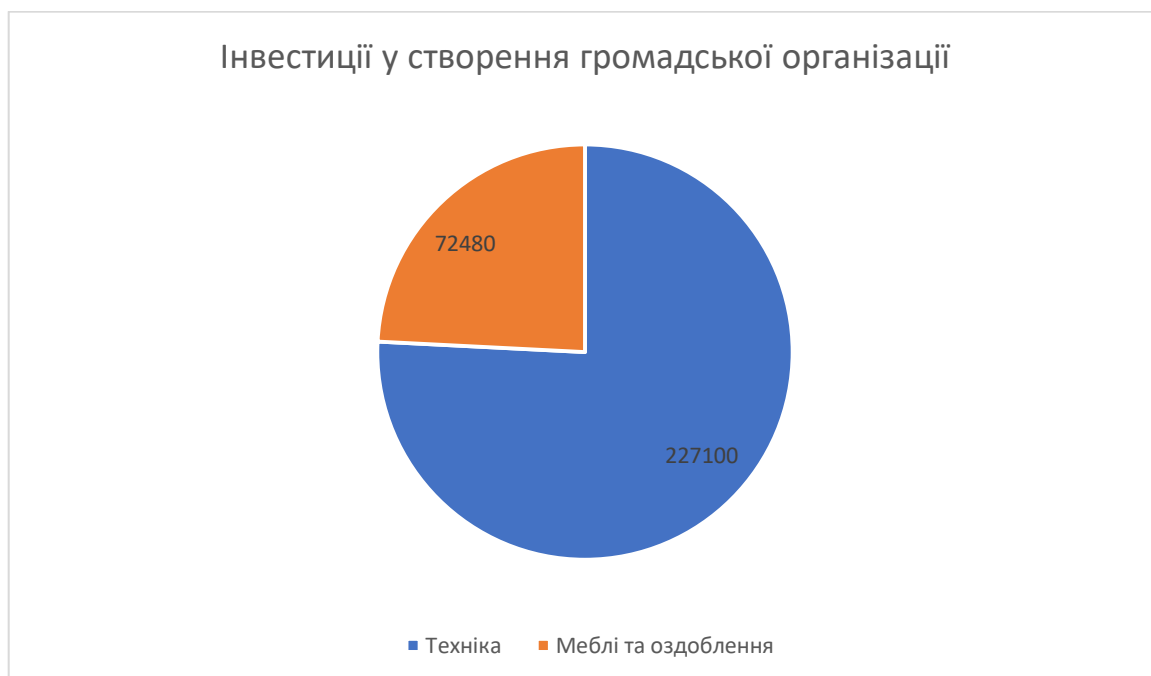

Рис.3.2. – Інвестиції у створення громадської організації. [розраховано автором]

Найбільшими витратами для організації роботи займають витрати на техніку. Це є досить логічним, адже купляється техніка новою і її необхідна велика кількість, аби забезпечити весь персонал комфортними умовами для роботи. Також техніку необхідно купляти якісну, аби вона прослужила не один рік, а це відразу підвищує її ціну. Інші базовими витратами є правильне меблювання та оздоблення офісного приміщення, аби створити спокійну, приємну атмосферу для клієнтів громадської організації. Саме тому завжди для відвідувачів буде пропонуватися

кава, чай, водичка. У Команді громадської організації необхідно тримати лише професіоналів своєї справи з досвідом роботи з такою категорією людей. Як показав досвід роботи державних та приватних фондів, громадських організації та різних приватних психологів - військові досить важка аудиторія для роботи, це пов'язано з кількістю навантаження на їх психіку. Багато психологам, навіть досвідченим, дуже важко працювати з цією аудиторією, і вони змінюють досить швидко напрям своєї роботи.

Багато психологів не можуть вирішувати глибинні проблеми своїх клієнтів, а війна, нажаль, завдає саме глибинні травми людям. Тому необхідно мати у своїй команді Супервізера, який буде допомагати шукати команду психологів. Як вже зазначалось раніше, майже 10% населення України це сім'ї військових, самі військові, які напрямую контактували з полем бою, а ще є люди які були в окупації, які пережили бомбардування, у яких життя зламалося в якийсь момент війни, ці люди також мають великі проблеми психологічні і їм також потрібна психологічна допомога, але наша громадська організація має на меті концентрацію своєї уваги на наданні допомоги саме сім'ям військовослужбовцям та самим учасникам бойових дій. Є багато організацій, фондів, установ які допомагають військовим з роботою, з соціумом, тримають їх разом, аби військові не відчували себе покинутими, як, наприклад, було у США після першої світової війни, через що була криза в країні, яка потім перетворилась у світову. Україна зараз стає центром східної Європи, тому після перемоги будуть притоки капіталів, інвестиції у всі сфери діяльності і задача держави створити для цього всі умови. Наша громадська організація хоче допомогти зі своєї сторони цьому процесу. Допомога як раз буде закладатися у адаптації військових, у допомозі їм пережити всі ті речі які вони бачили, проживали і робили. Адже досить часто у колишніх військових бувають загострення контузій, панічні атаки, а у перший рік вони відчують себе досі на війні, це проявляється у різких діях, певній агресії, тому потрібно допомогти їм пройти цей етап швидше. Нажаль, точна кількість людей які пройшли через службу за час війни закрыта, і це правильно. Але ми можемо зрозуміти, що приблизні

оцінки це 1 млн людей. Більшість з цих людей повернеться до мирних професій, і їм знову доведеться контактувати з громадянами, тому варто допомогти їм влитися у нові колективи, почати спокійне життя знову.

Саме тому я виділив Головну задачу громадської організації - надати допомогу військовим в адаптації до мирного життя, адже їм необхідно надалі утримувати сім'ю, спілкуватися з друзями, знаходитись у соціумі. Тому ключовими показниками на які ми будемо намагатися вплинути завдяки своїй роботі це:

- Зменшення побутових конфліктів у родинх де є колишні військовослужбоці
- Зменшення показника часу виходу на офіційну роботу після повернення з військової сфери.
- Покращення психоемоційного стану колишніх військових
- Зменшення загальної кількості людей які потребують психологічної допомоги.

Організаційна структура громадської організації:

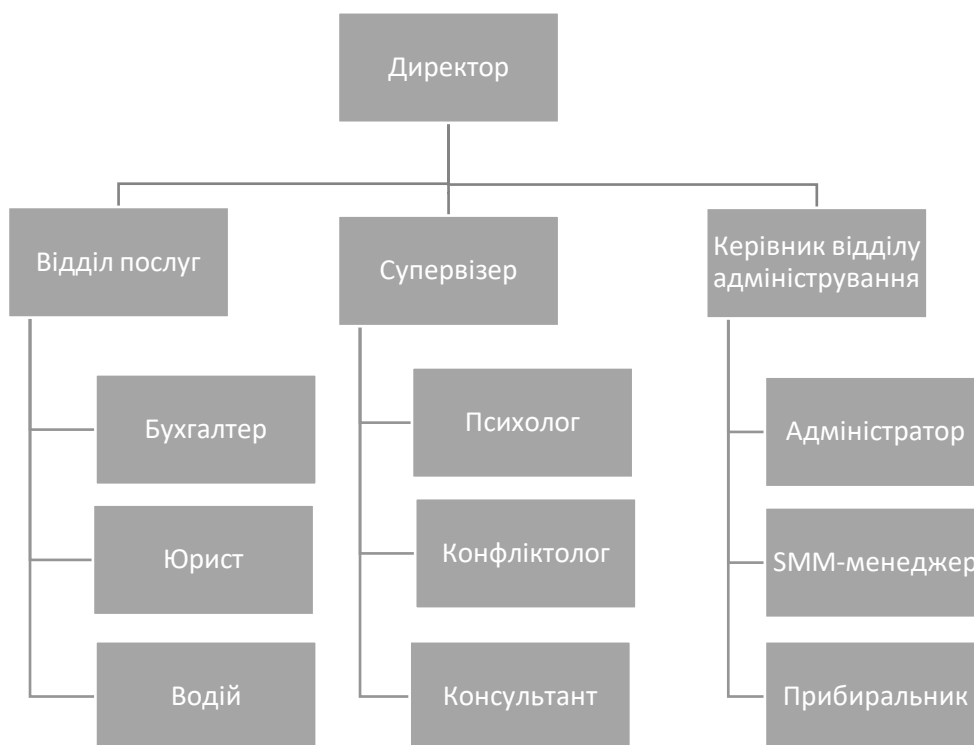

Рис.3.3. – Організаційна структура проекту громадської організації [власна розробка автора]

Для повноцінного, самостійного функціонування громадській організації необхідно 3 відділи, кожен з яких підпорядковуються безпосередньо директору. Перший відділ послуг, кожен з працівників даного відділу взаємодіє напрямку з директором за потреби. До цього відділу належить: Бухгалтер, Юрист та Водій, всі вони надають свої професійні послуги і допомагають забезпечувати безперебійну роботу громадської організації і акумулювати сили інших працівників на допомозі військовослужбовцям.

Наступний відділ це головний відділ – відділ безпосередньої допомоги ключовій категорії населення. До цього відділу можна віднести керівника відділу, супервізера, який організовує роботу відділу та допомагає своїй команді у певних складних ситуаціях. Основні завдання супервізора у проекті включають: Планування та організація роботи відділу, визначення потреб у ресурсах (людських, фінансових, матеріальних) і їх забезпечення. Встановлення контрольних точок та критеріїв оцінки виконання робіт. Моніторинг виконання робіт та вирішення проблем, що виникають у процесі. Забезпечення звітності з проекту замовнику та внутрішнього звітування в компанії.

У його відділі знаходяться два психолога, конфліктолог та 3 консультанта, які є вузькоспеціалізованими та покликані допомагати психологам з певними нюансами роботи з клієнтами.

Останній необхідний відділ для функціонування нашої громадської організації це відділ адміністрування. Очолює його керівник відділу, який має у своїй команді:

Адміністратора, який займається організаційною роботою для всього громадської організації, зустрічає відвідувачів, надає первинну консультацію їм, пояснює порядок їх дій.

SMM-менеджер (менеджер соціальних мереж) займається рекламуванням бренду або продукту в соціальних мережах з метою збільшення популярності та продажів[10].

Основні завдання SMM-менеджера включають:

- Розроблення стратегії присутності бренду в соціальних мережах
- Створення та публікація контенту (текстового, графічного, відео) для різних соціальних мереж
- Створення та запуск рекламних кампаній у соціальних мережах
- Моніторинг та аналіз результатів рекламних кампаній, а також відстеження діяльності конкурентів в соціальних мережах
- Взаємодія з аудиторією, відповіді на запитання, коментарі та повідомлення користувачів соціальних мереж.

SMM-менеджер також може займатися аналізом та підготовкою звітів про ефективність рекламних кампаній та присутності бренду в соціальних мережах. У залежності від розміру компанії та складності завдань, SMM-менеджер може працювати самостійно або у складі команди.

Та прибиральниці, які допомагають підтримувати чистоту та порядок у приміщенні, що необхідно для створення позитивної атмосфери у громадській організації.

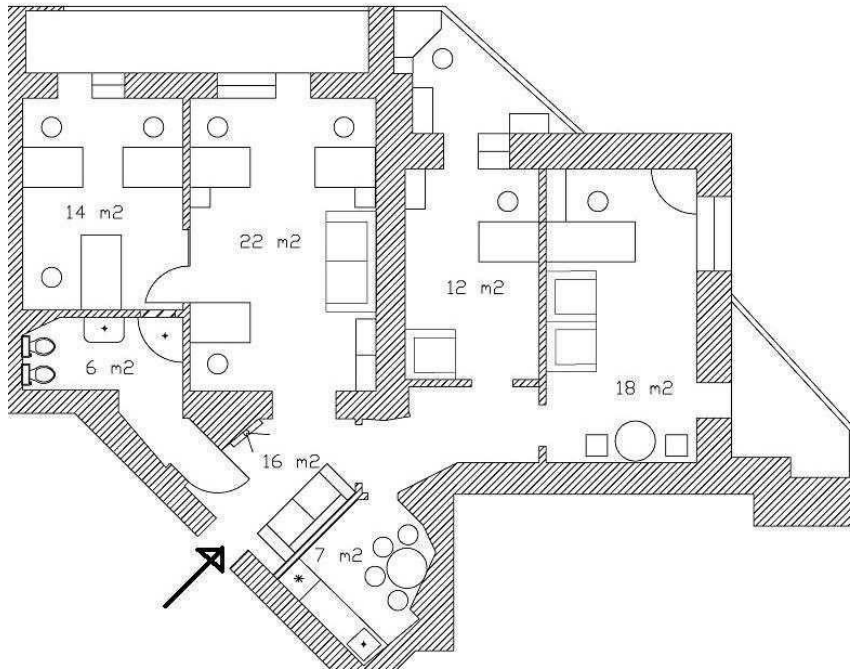

Рис.3.4. – План приміщення проекту громадської організації [20]

Для функціонування громадської організації необхідний великий офіс, адже необхідне робоче місце для всіх працівників, та окремо мати можливість провести закриту бесіду зі своїми клієнтами, аби у них не виникало дискомфорту. Тому був вибраний офіс закритого типу за адресою Драгоманова 44-А, це поруч з метро Позняки.

Загальна площа офісу складає 100 квадратних метрів.

Офіс складається з 4 кабінетів, кухні, санвузла та холу. План приміщення наведено на рис. 3.4.

3.2. Модель самофінансування проекту.

Після завершення гранту проекту, зазвичай відбувається закінчення фінансування зовнішніх джерел, тому важливо забезпечити проект самофінансуванням.

Соціальні проекти зазвичай здійснюються з метою покращення соціально-економічного стану людей, допомоги потребуючим та забезпечення загального благополуччя суспільства. Часто ці проекти залежать від фінансування з зовнішніх джерел, таких як урядові організації, благодійні фонди та інші джерела.

Однак, змога самофінансування є важливою для соціальних проектів, оскільки вона дозволяє зберігати незалежність та гнучкість у прийнятті рішень та розвитку проекту. Проте необхідно розуміти, що грантове фінансування дає змогу концентрацію сил на профільну діяльність громадської організації. Створення власного доходу за цей час, дасть змогу після завершення терміну дії гранта продовжити свою роботу. Саме для можливості у майбутньому самостійно фінансувати діяльність громадської організації і створюється навчальний центр.

Даний центр буде діяти від імені громадської організації і окрім того, що він дозволяє створювати прибуток для забезпечення діяльності громадській організації і наданню БЕЗКОШТОВНОЇ допомоги військовим та їх сім'ям, вирішується питання з кадровою проблемою у сфері психологічної допомоги військовим. Як вже зазначалось раніше, зараз на ринку досить мало таких спеціалістів, і необхідно навчати даних спеціалістів. Хто як не експерти у цій сфері, зможуть навчити нових психологів як діяти з такою категорією населення.

Важливо утримувати в увазі факт, що головна діяльність громадської організації залишається психологічна допомога військовим і необхідно шукати засоби для фінансування безкоштовної діяльності громадської організації.

Здійснення самофінансування може бути через різні методи, такі як продаж товарів та послуг, залучення пожертвувань, спонсорства та реклами. Крім того, самофінансування може сприяти розвитку нових ініціатив та розширенню діяльності проекту, що може допомогти залучати більше інвесторів та партнерів.

Отже, самофінансування є важливим елементом успішної реалізації соціальних проектів, оскільки воно дозволяє проекту забезпечити своє існування та розвиток в довгостроковій перспективі, не залежно від зовнішнього фінансування.

Основні причини, чому важливо забезпечити проект самофінансуванням, включають:

- Забезпечення стійкості та тривалості проекту. Якщо проект залежить тільки від зовнішнього фінансування, то він може стати нестійким та неспроможним існувати після закінчення гранту.
- Розвиток та розширення проекту. Якщо проект має самофінансування, то його можна розширювати та розвивати, щоб забезпечити більше позитивних соціальних чи економічних результатів.
- Сприяння залученню нових інвесторів. Якщо проект має самофінансування, то це може допомогти залучити нових інвесторів та забезпечити його тривалим існуванням.
- Використання ресурсів більш ефективно. Якщо проект залежить від зовнішнього фінансування, то це може призвести до менш ефективного використання ресурсів, так як команда проекту може не бути зобов'язана відповідати за результати.

Забезпечення самофінансування проекту може бути досягнуто за допомогою різних стратегій, таких як залучення нових інвесторів, продаж продукту чи послуги, розвиток нових продуктів, пошук спонсорів, збільшення прибутковості проекту та інші. В будь-якому випадку, самофінансування проекту є важливим кроком до його стійкої та тривалої реалізації.

Для громадської організації необхідно інвестиції у розмірі 306710 грн та 48000 грн в оборотний капітал. Кожен рік необхідно додавати по 24000 грн в оборотний капітал. Так як прогнозується необхідність розширення діяльності громадської організації у 2026 році ще 400000 грн інвестицій. Так загалом розмір інвестицій за 5 років складуть 706710 грн та 144000 у оборотний капітал. Амортизаційні витрати розраховуються за прямолінійного методу на 5 років. Тобто у 2024-2026 році амортизація складатиме 61342 грн в рік, з 2027 року буде 141342 грн.

Постійними витратами для проекту є витрати на утримання громадської організації. У 2024 році прогнозується у розмірі 4.506.000 грн в рік, під час розрахунку економічної привабливості прогнозується збільшення витрат на 10% щорічно. У 2026 прогнозується розширення громадської організації, тому необхідні додаткові інвестиційні витрати у розмірі 400.000 грн, також необхідно розширення штату громадської організації, тому постійні витрати для проекту збільшаться у 1,5 рази. Динаміка витрат на громадську організацію представлена на рис. 3.5.

Рис.3.5. – Витрати на ГО за 2024-2028 рр.[розраховано автором]

Дохід же у свою чергу зростає більш швидкими темпами, це пов'язано з тим, що проект вкладає досить значні кошти у рекламу кожного свого тренінга, та постійно збільшує середню кількість відвідувачів на тренінгах, запрошує

досвідчених та цікавих спікерів на свої заходи. Також зростання доходу відбувається за рахунок збільшення ціни на тренінг. Збільшення ціни відбувається задля зберігання цінності грошової через інфляційні ризики так і з метою збільшення прибутку. Динаміку доходів можна подивитися на рис.3.6.

Рис.3.6. – Доходи від діяльності навчального центру [розраховано автором]

Завдяки більш швидким зростанням доходів проект може самофінансовуватися, адже у перші 2 роки йде певне становлення організації, тому прибутки не є значними. Загальний розрахунок всіх важливих показників показаний в таблиці. Ставка дисконтування була взята 20%, так як це орієнтовний рівень річної інфляції в Україні. Для аналізу чи може проект фінансувати себе та громадської було досліджено на основі наступних показників:

- NPV
- PI
- IRR
- DPP

Таблиця 3.1 – Розрахункові показник проекту[розраховано автором]

Рік	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Інвестиції у ГО	-306710	0	0	-400000	0	0
Оборотний капітал	-48000	-24000	-24000	-24000	-24000	144000
Амортизація	0	61342	61342	61342	141342	141342

Постійні витрати (витрати на ГО)	0	- 4056000	-4461600	-7361640	-8097804	-8907584,4
Змінні витрати (витрати на тренінги)	0	50000	60000	72000	86400	103680
Середня кількість людей на тренінгах	0	100	130	130	170	170
Ціна	0	750	900	1100	1350	1600
Кількість тренінгів в період	0	52	52	78	78	104
Дохід	0	1300000	2964000	5538000	11161800	17505280
Проектний грошовий потік	-354710	- 2718658	-1460258	-2186298	3181338	8883037,6
Дисконтований множник	1,00	0,83	0,69	0,58	0,48	0,40
Дисконтований грошовий потік	-354710	- 2265548	- 1014068,06	-1265218,8	1534210,07	3569893,59
Кумулятивний дисконтований грошовий потік	-354710	- 2620258	- 3634326,39	-4899545,1	- 3365335,07	204558,52
Альтернативний дисконтований множник	1,00	0,67	0,44	0,30	0,20	0,13
Альтернативний дисконтований грошовий потік	-354710	- 1812439	-649003,56	-647792	628412,44	1169782,73

Тому показники були розраховані за зазначеними формулами у розділі 1.

Таблиця 3.2 – Показник ефективності проекту [розраховано автором]

NPV	204558,51
PI	1,35
NPV альтернативний	-1665749,05
IRR	21,62%
DPP	4,94

Аналізуючи отримані показники, можемо стверджувати, що за показником NPV проект є рентабельним, адже показник більше 0. Індекс рентабельності показує скільки гривень принесе проект на 1 гривню вкладену у цей проект. Важливо зазначити тут, що проект першочергово був профінансовим за рахунок гранту, але як ми можемо побачити, що проект може фінансуватися і за рахунок

власних коштів інвестора. У нашому проекті показник рентабельності складає 1,35, а отже проект є економічно рентабельним.

Показник внутрішньої ставки дохідності становить 21,62% - це ставка за якої показник чистої теперішньої вартості становить нуль. DPP – показник терміну окупності який складає 4,94 роки. Тобто проект окупиться лише майже в кінці терміну дії цього проекту, що є не дуже позитивним значенням, але досить прийнятним. Фінансовий профіль проекту зазначений у рис 3.7.

Рис.3.7. – Фінансовий профіль проекту [розраховано автором]

Отже всі показники свідчать про економічну ефективність задуманого проекту. Тому є сенс його реалізовувати та після закінчення грантового фінансування, проект зможе забезпечувати себе коштами(за умови того, що грант буде діяти 3 роки).

Чітко визначити кількість людей які будуть звертатися до громадської організації неможливо, але плани у допомозі цільовій аудиторії у організації зображені на рис 3.8. Важливо зазначити, що головний темп зростання буде заснований на сарафанному радіо серед військових та на повторних зверненнях.

Рис.3.8. – Кількість військовослужбовцям яким була надана допомога [розраховано автором]

Сарафанне радіо це найкраща реклама яка може бути для такої діяльності, адже завдяки тому, що в країні створені спільноти колишніх військових, вони підтримують зв'язок і у цивільному житті, що дозволяє їм ділитися своїми переживаннями, власними перемогами, результатами своєї роботи з психологом з людьми з якими вони пройшли найважчі місяці свого життя.

У 2026 році громадська організація планує сильно розширити свою діяльність. За два роки громадська організація зможе вже зробити собі портфолію, отримати фідбек від перших клієнтів своїх і покращити свою діяльність. Це все дозволить вийти на новий рівень для громадської організації.

Висновки

У кваліфікаційній бакалаврській роботі на тему «Аналітичний інструментарій обґрунтування ефективності інвестиційних проектів»

У даній дипломній роботі були досліджені теоретико-методичні основи проектної інвестиційної діяльності з фокусом на створенні проекту психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам. Робота розглядала міжнародний досвід та можливості грантового фінансування інвестиційної діяльності у сфері психологічної допомоги, а також обґрунтування економічної та соціальної доцільності створення такого проекту.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що створення проекту психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам є економічно та соціально доцільним. Військова служба здебільшого пов'язана зі стресовими ситуаціями, постійним ризиком травм та психологічним навантаженням, які можуть вплинути на психічний стан військовослужбовців та їх родин. Забезпечення психологічної підтримки в цій сфері має велике значення для збереження фізичного та психічного здоров'я військовослужбовців, а також для зміцнення їхньої сімейної динаміки.

Міжнародний досвід свідчить про те, що впровадження програм психологічної допомоги для військовослужбовців та їх родин допомагає знизити ризик розвитку посттравматичного стресового розладу, забезпечити їх адаптацію після виконання службових обов'язків та зберегти рівновагу в сімейному житті. Крім того, грантове фінансування є ефективним інструментом для залучення ресурсів для реалізації проекту психологічної допомоги.

Таким чином, створення проекту психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам має значний потенціал економічної та соціальної користі. Цей проект сприятиме підтримці психічного здоров'я

військовослужбовців, забезпечить стабільність та ефективність їхньої служби, а також сприятиме зміцненню сімейних зв'язків. Реалізація такого проекту вимагатиме мобілізації фінансових ресурсів, залучення грантового фінансування та підтримку відповідних державних і недержавних організацій.

У ході дослідження цікавого та актуального предмету дипломної роботи, була проведена детальна аналітика класифікації інвестицій за категоріями, а також розглянута історія виникнення та розвитку проектного аналізу. Автором були досліджені сучасні напрямки розвитку проектного аналізу, що відображають поточні тенденції у даній сфері. Велика увага була приділена основним напрямкам аналізу проекту, які визначаються в контексті ефективного планування та реалізації інвестиційних проектів.

Окрім того, було проведено дослідження щодо інструментарію проектного аналізу та грошових потоків, що є необхідним елементом в процесі оцінки рентабельності проекту. В ході аналізу вигід та витрат було детально розглянуто та систематизовано грошові потоки, розподіливши їх на вхідні та вихідні. Такий підхід дозволив автору точно визначити економічні параметри проекту, що впливають на його ефективність.

Окремо було виділено формальні критерії оцінки ефективності проекту, які були піддані глибокому аналізу. Автором були розглянуті переваги та недоліки кожного з критеріїв, що дозволило визначити їх релевантність та застосовність у конкретному контексті проектної інвестиційної діяльності. Такий підхід дозволяє забезпечити об'єктивну оцінку проекту та зробити обґрунтовані рішення щодо його реалізації.

Цільовою метою дипломної роботи було встановлення теоретико-методичних основ проектної інвестиційної діяльності та обґрунтування економічної та соціальної доцільності створення проекту психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам. Аналіз та систематизація отриманих результатів дозволили зробити висновок про важливість та перспективність такого

проекту, а також розкрити потенціал грантового фінансування в інвестиційній діяльності у сфері психологічної допомоги.

Під час дослідження, були визначені основні види психологічної допомоги, розкрито їх сутність та важливість у контексті підтримки колишніх військовослужбовців. Також було детально проаналізовано поняття гранту та його роль у забезпеченні фінансової підтримки проектів психологічної допомоги, зокрема для колишніх військових. Проект розширив свій горизонт і переглянув приклади світових грантів, які вже були успішно використані для надання психологічної допомоги цій категорії осіб.

У рамках дослідження також були вивчені особливості грантової діяльності в Україні, включаючи фінансування проектів післявоєнної відбудови. Автор проаналізував проблеми, з якими стикаються організації та ініціативи при залученні грантового фінансування, і наголосив на їхньому значенні для подальшого розвитку психологічної допомоги. Також були вивчені принципи фінансування післявоєнної відбудови, що відіграють ключову роль у реалізації проектів у цій сфері.

Проведений аналіз дозволив ідентифікувати сфери застосування грантового фінансування в контексті післявоєнної відбудови України. З'явилися розуміння про те, як гранти можуть сприяти відновленню психологічної допомоги та підтримці важливих ініціатив після військових конфліктів. Однак, дослідження також розкрило обмеження, з якими стикаються проекти, які залежать від грантового фінансування в процесі післявоєнної відбудови України.

Ці наукові висновки надають вагомую базу для обґрунтування економічної та соціальної доцільності створення проекту психологічної допомоги військовослужбовцям та їх родинам та підтверджують значимість грантового фінансування як потужного інструменту підтримки цієї сфери.

Було визначено ключові показники соціальної ефективності, пов'язані зі створенням проекту з психологічної допомоги колишнім військовим. Автор

ретельно проаналізував оцінку соціальної ефективності цих показників, що дозволило з'ясувати їх вплив та значимість у підтримці та поліпшенні життя цієї групи осіб.

Окрім того, було розглянуто різноманітні форми та методи психологічної допомоги, які можуть бути використані в рамках проекту. Автор систематизував інструментарій та критерії оцінки соціальної ефективності, що допомогло у визначенні найбільш ефективних та доцільних підходів у реалізації проекту.

Проведене дослідження економічної потреби в створенні проекту з психологічної допомоги колишнім військовим було важливим кроком у обґрунтуванні його доцільності. Автором була розроблена необхідна організаційна структура громадської організації, що має відігравати ключову роль у реалізації проекту. Крім того, були визначені основні задачі кожного відділу, що дозволить забезпечити ефективну та координовану роботу всієї команди.

Надзвичайно важливим кроком у реалізації проекту стало розроблення моделі самофінансування, що відображає можливості залучення фінансових ресурсів для його функціонування та розвитку. Ця модель дозволяє створити стійку фінансову базу, що сприятиме тривалому і стабільному функціонуванню проекту у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. “Про Інвестиційну Діяльність.” Офіційний Вебпортал Парламенту України, zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text.
2. Должанський І.З. Управління потенціалом підприємства [навч. посібник]/ Должанський І.З. Загорна Т.О., Удалих О.О. та ін. — К: Центр навчальної літератури, 2006 — 362 с.
3. Бланк І.О. Інвестиційний менеджмент [навчальний курс], 2001. — 448 с.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність [навч. посіб.]/ Т. Майорова. — К.: ЦУЛ, 2003 — 376 с
5. Мирончук В. Ю. Управління інвестиційним розвитком підприємства. Тернопіль, 2018.
6. Кулик В. Проблеми та перспективи діалогового планування відтворювальних процесів національної економіки. Проблеми економіки : наук. конф. 2017.
7. Верба В. А., Загородніх О. А. ПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ. Київ, 2000. 358 с.
8. Верба В. А., Гребешкова О. М. Проектний аналіз: слайд курс: Навч. посіб. Київ, 2006. 225 с.
9. Вальд Б. Інфляція: що це таке, як вона працює та як впливає на нас. Український капітал. 2021
10. Ганна Б. SMM-маркетинг: що це таке і як робити маркетинг у соціальних мережах – Elit-Web. elit-web.ua. URL: <https://elit-web.ua/ua/blog/smm-marketing> (дата звернення: 07.05.2023).
11. Марченко О.В., Сушко Д.О. М 30 Методичні рекомендації щодо участі у грантових програмах та конкурсах/ Марченко О.В., Сушко Д.О. – Дніпро : ДДУВС, 2018. – 68 с.
12. Шварц Д. Шмигаль розповів, скільки грошей потрібно Україні на перший етап відбудови. Уніан. 2023. 10 січ.

13. Петровський Д. Як вітчизняний транспорт допоміг вижити українській економіці та її громадянам під час війни. Уніан. 2023. 11 січ.
14. RebuildUA. <https://rebuildua.net/irpin>.
- 15.. \$147.5 млрд – загальна сума прямих збитків, завдана інфраструктурі України через війну на квітень 2023 року. Kyiv School of Economics. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/147-5-mlrd-zagalna-suma-pryamih-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-cherez-viynu-na-kviten-2023-roku/> (дата звернення: 07.06.2023).
16. Блінов О. А. Види та напрямки психологічної допомоги психотравмованим військовослужбовцям / О. А. Блінов // Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць. – К. : НУОУ, 2014. – Вип. 4 (41). – С. 168-173.
17. Вторгнення Росії в Україну. 1-31 грудня 2022 року. Just a moment... URL: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/4550062-vtorhnennia-rosii-v-ukrainu-1-31-hrudnia> (дата звернення: 07.06.2023). <https://interfax.com.ua/>.
18. Аналітична інформація за даними Міністерства у справах ветеранів України. <https://data.mva.gov.ua/>.
19. Оголошення на OLX: <https://www.olx.ua/d/uk/obyavlenie/ofis-zakrytogo-tipa-dragomanova-44a-m-poznyaki-1et-100-m-kv-IDPJLSc.html>
20. Колектив авторів. «Конспект лекцій з дисципліни «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»». - 2012.
21. Рославцев Д.М. Проектний аналіз: функціональні аспекти реалізації проектів транспортних систем і логістики: навч. посібник / Д. М. Рославцев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 217 с
22. Аптекар, С. С., Верич, Ю. Л. Проектний аналіз : Підручник. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2008. – 308 с.
23. Г.Г. Кірейцев, Житомир: ЖІТІ, 2001. – 440 с.
24. Штефан Н. Методичні рекомендації до виконання розрахункових індивідуальних завдань. Дніпропетровськ : НГУ, 2013.

25. Шершенюк О.М. - Конспект лекцій, Харків, 2009
26. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Проектний аналіз» для студентів усіх форм навчання / укл. : І. В. Струтинська. – Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2015. – 172 с.
27. Ковшун Н. Е., Левун О. І. Аналіз та реалізація проектів. Рівне : НУВГП, 2022. 350 с.
28. Цимбалюк І. М. Ц 82 Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.
29. Поняття про теоретико-методологічні основи застосування грантів і здійснення фандрайзингової діяльності для українських науковців у сфері педагогіки / К. Є. Каліна та ін. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи, м. Харків. 2022.
30. Безпалько О. Соціальне проектування навчальний посібник. Київ, 2010. 127 с.

Ім'я користувача:
Економічної теорії Журба Тетяна

Дата перевірки:
19.05.2023 15:07:46 EEST

Дата звіту:
06.06.2023 16:33:02 EEST

ID перевірки:
1015147116

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100005720

Назва документа: Алексєєв С.С., Аналітичне обґрунтування ефективності інвестиційних проєктів

Кількість сторінок: 66 Кількість слів: 13064 Кількість символів: 101599 Розмір файлу: 374.97 KB ID файлу: 1014828062

7.13%

Схожість

Найбільша схожість: 1.69% з Інтернет-джерелом (<https://buklib.net/books/35262>)

6.12% Джерела з Інтернету

295

Сторінка 68

4.68% Джерела з Бібліотеки

348

Сторінка 70

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0%

Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

79